

RandKrant

MAANDBLAD VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

Heel Vlaanderen krijgt te maken met internationalisering

Japanse professor Yoko Mori begeistert door Bruegel

**Figurandten
Raymonda Verdyck
van Toerisme Vlaanderen
'Vlaanderen staat garant
voor een prettige vakantie'**

Alle speelpleinen in de rand

**Brussel en zijn rand
in de 17de eeuw**

Engels mag Nederlands niet koloniseren

De taalverhoudingen in de rand en in Brussel zullen deze dagen onvermijdelijk nog maar eens aan bod komen tijdens de onderhandelingen over de vorming van een nieuwe federale regering, zeker als gepraat wordt over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde.

TEKST Johan Cuppens | FOTO Patrick De Spiegelaere

En recente studie van UCL-professor Philippe Van Parijs kan de discussie mee kleuren. Voor zover het nog nodig was, doorpikt die de mythe als zou Brussel een tweetalige stad zijn. De hoofdstad van België én van Europa is een taalkundige lappendeken geworden waarin Engels almaar nadrukkelijker aanwezig is. Als er dan in België al een regio is die het epitheton 'tweetalig' (of liever 'toenemend tweetalig') verdient, is het Vlaams-Brabant; vooral in de onmiddellijke buurt van de hoofdstad.

Brussel minder Belgisch

Die bevindingen zijn niet echt nieuw, maar het artikel dat Brussels Studies (mei 2007) publiceerde, geeft wel een wetenschappelijke onderbouw aan de verschuivingen die zich al langer aftekenen. Van Parijs wijst er niettemin op dat de situatie in België en Brussel niet op zich staat maar aansluit bij een Europees fenomeen, zoals bleek uit de speciale Eurobarometer van vorig jaar over de Europeanen en hun talen. Volgens dat onderzoek is er sprake van een 'explosieve verspreiding van het Engels', vooral dan bij de jongeren.

Die evolutie is al enkele jaren aan de gang en versnelt volgens het eenvoudige principe dat hoe meer mensen die taal spreken, hoe meer redenen we (menen te) hebben om ons van die taal te bedienen.

Volgens de studie van Philippe Van Parijs is Brussel 'mijlenver verwijderd van de nationale tweetaligheid'. Cijfers tonen aan dat Vlaams-Brabant (met 94% Nederlandstaligen en 64% Franstaligen), en niet Brussel (met respectievelijk 31% Nederlandstaligen en 96% Franstaligen), met stip de titel van tweetalige regio van het land mag opeisen. Toch is het een stap te ver te beweren dat Brussel taalkundig gesproken als een Waalse provincie zou kunnen worden beschouwd. Met een steeds meer diverse bevolking die tegelijk meertaliger is dan de rest van het land en minder tweetalig in de Belgische betekenis dan de helft van de provincies, wordt Brussel steeds minder Belgisch.

Moed en deemoed

Van Parijs doet in zijn studie ook een reeks aanbevelingen. Volgens hem is de spectaculaire verspreiding van het Engels niet alleen

onvermijdelijk maar ook wenselijk, vooral in Brussel. Hij meent dat zowel Europa als de rest van de wereld dringend behoefte heeft aan een gemeenschappelijke taal die niet wordt gemonopoliseerd door een kleine elite, maar die ruim verspreid is onder alle lagen van de bevolking. 'Toevalligheden van de geschiedenis hebben deze rol toebedeeld aan het Engels', luidt een nogal snelle conclusie, waarop hij de oproep ent dat 'faciliteiten voor het Engels onvermijdelijk zijn'. De professor vindt verder dat de Europeanen Brussel wel kunnen beschouwen als hun hoofdstad, maar dat dat niet mag betekenen dat ze België zien als hun kolonie. Overeenstemming bereiken over één lingua franca (het Engels dus) is volgens hem noodzakelijk, maar toch impliceert het respect voor de gelijkwaardigheid van de taalgemeenschappen in Europa dat die gemeenschappen over het recht moeten beschikken om hun taal te beschermen. Buitenlanders moeten de moed en de deemoed hebben de taal te leren van de gemeenschap waar ze verblijven. Dat geldt in het bijzonder rond Brussel. De Franstalige professor voegt er nog aan toe dat 'het taalkundige territorialiteitsbeginsel geen absurd bodemrecht is, maar een legitieme vraag aan nieuwkomers om zich niet te gedragen als kolonisten'. De buitenlandse bevolking die wordt aangetrokken door de internationale betekenis van Brussel, is welkom maar ze moet beseffen dat ze moeite moet doen om de officiële taal te leren van het gewest dat hen ontvangt.

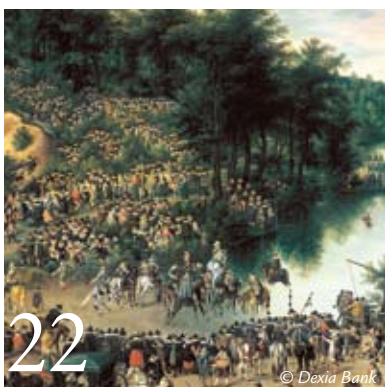
Vlaanderen zegt al jaren hetzelfde en kan dus niet anders dan tevreden zijn met die bijval. □

English should not colonise Dutch

A survey recently published by the academic Philippe Van Parijs claims that Brussels is becoming a patchwork of languages, where English is steadily becoming more and more prominent. Growing fluency in English as a second language is a pan-European trend. Van Paris welcomes the idea of moving towards one common European language, English, as long as this does not create a threat to language communities established in Europe. What this means in practice is that people speaking other languages should find the courage and humility to learn the official language of Flanders if they intend to settle there.

inhoud

juli 2007 | nr. 07

04 Een blik op de Vlaamse rand (3, slot)

In de rand woonden in 2006 meer buitenlanders dan in Vlaanderen (10.9 versus 5.2 procent) en hun toename sinds 1990 was ook groter (van 28 naar 34 procent). Volgens Gunter Desmet en Josée Lemaitre van de Studiedienst van de Vlaamse regering is de evolutie naar internationalisering en ont nederlandseing niet uniek voor de rand en doet het fenomeen zich voor in heel Vlaanderen.

08 Japanse professor Yoko Mori begeistert door Bruegel

Volgens de Japanse professor Yoko Mori van de Meiji universiteit in Tokio bestaat er geen betere schilder dan Bruegel en is zelfs het woord genie te min voor hem. Ze kwam in 1976 voor het eerst naar Vlaanderen omdat ze vond dat een Bruegelspecialist toch absoluut Bruegels culturele en intellectuele achtergrond van nabij moest leren kennen. Professor Mori geldt inmiddels wereldwijd als autoriteit; ze schreef een aantal succesvolle boeken over Bruegel en houdt overal ter wereld lezingen over de schilder en zijn werk.

10 FiguranDten

Sinds februari van dit jaar is Raymonda Verdyck administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen. De enorme

verscheidenheid van de toeristische sector verraste haar aanvankelijk, maar sterkte haar ook in de overtuiging dat Vlaanderen alles heeft om de buitenlandse en binnenlandse vakantieganger een geslaagd en aangenaam verblijf te garanderen.

12 Stenen spreken (4)

22 België, Brussel en zijn rand in de 17de eeuw

De zeventiende-eeuwse geschiedenis van de Zuidelijke Nederlanden – waaruit het huidige België is ontstaan – is zowel een stedelijk en regionaal als internationaal verhaal. Dat is de conclusie na de lectuur van 'België in de 17de eeuw', een tweedelige prachuitgave waaraan gerenommeerde Belgische en buitenlandse historici hun medewerking verleenden. De rand, zo blijkt uit deze verrijkende geschiedenis, was toen een idyllische oase, waar van verfransing of verspaansing geen sprake was.

en ook nog...

- 06 Van Asse tot Zaventem
- 25 Zonder Omwegen
- 28 RestauranDt
- 29 Van huizen en tuinen
- 30 Tussen hemel en aarde
- 32 Gemengde Gevoelens

'Belgen zijn voor rookvrije restaurants'

Floris' kijk op de leuke kant van de rand

colofon

RandKrant verschijnt maandelijks op 176.000 exemplaren ten behoeve van de bewoners van de Vlaamse rand rond Brussel en is een uitgave van de Vlaamse Gemeenschap en de provincie Vlaams-Brabant | **Realisatie** vzw 'de Rand' | **Hoofredactie** Henry Coenjaarts | **Eindredactie en coördinatie** Marjan Van Hecke | **Vormgeving** Jansen & Janssen, Gent | **Fotografie** Patrick De Spiegelaere, Filip Claessens en Kris Mouchaers | **Illustratie** Floris De Smedt | **Druk** A. De Cuyper-Robberecht, Zele | **Redactieadres** Witherendreef 1, 3090 Jezus-eik/Overijse, tel 02-767 57 89, fax 02-767 57 86, e-mail randkrant@derand.be, website www.derand.be | **Verantwoordelijke uitgever** Jan de Bock, Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel | Randuit Agenda wordt gerealiseerd met de financiële steun van de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Gemeenschap.

Gunter Desmet

Heel Vlaanderen krijgt te maken met internationalisering

De bevolking in de rand ontvlaamst, zo blijkt uit onderzoek door Gunter Desmet en Josée Lemaître van de Studiedienst van de Vlaamse regering. Er is niet alleen sprake van verfransing, maar meer nog van internationalisering. Omdat er sinds 1947 geen talentellingen meer worden georganiseerd, kan het Vlaams karakter van de regio alleen bij benadering worden gemeten.

TEKST Luc Vanheerentals | FOTO Filip Claessens

In de rand woonden in 2006 meer buitenlanders dan in Vlaanderen (10,9 versus 5,2 procent) en hun toename sinds 1990 was ook groter (34 versus 28 procent). In de faciliteitengemeenten is het aandeel buitenlanders nog groter (16,7 procent), maar de toename (+31 procent) was kleiner. Bijna 80 procent van de buitenlanders in de rand komt uit de EU, Canada of de VS, in de faciliteitengemeenten is dat 85,4 procent. Buitenlanders zijn bijna

steeds anderstalig. De communicatietaal met Kind & Gezin van gezinnen met pasgeborenen afkomstig uit geïndustrialiseerde landen verliep in 2005 slechts in 13,9 procent van de gevallen in het Nederlands, bij Marokkanen en Turken was dat 4,8 procent.

Gestaag terreinverlies

Ook de verhuisbewegingen in de rand spreken duidelijke taal. In de periode 1997-2004 waren de bevolkingsbewegingen tussen de

rand en elders het meest intensief met het Brussels Gewest (125.000 personen kwamen en gingen), gevolgd door het Vlaams Gewest (79.000 personen), het buitenland (55.000) en het Waals Gewest (30.000). Vanuit het Brussels Gewest was er een netto-instroom van circa 30.186 personen, waarvan gezien de bevolkingssamenstelling in het Brusselse wellicht een groot aantal anderstaligen. Vanuit het buitenland was er een netto-instroom van 2.402 nieuwkomers. De rand verloor in dezelfde periode 11.841 inwoners aan het Vlaams Gewest en 8.225 aan het Waals Gewest.

Wat leren de kiesresultaten? Bij de gemeenteraadsverkiezingen in de rand bleef de aanhang van de Nederlandstalige lijsten in de periode 1976-2006 constant (76 tot 76,1 procent). Franstalige lijsten boekten meer stemmen (van 14,1 tot 20,2 procent) ten koste van de tweetalige. In de faciliteitengemeenten gingen de Nederlandstalige (van 33,5 tot 26,1 procent) en tweetalige lijsten (van 39,6 tot 14,6 procent) erop achteruit ten voordele van Franstalige lijsten (van 26,9 tot 59,3 procent). In de 9 niet-faciliteitengemeenten waar

sinds 1976 steeds Franstalige of tweetalige lijsten deelnamen, behielden de Nederlandstalige lijsten circa 81,4 procent. De Franstalige lijsten wonnen (van 13,8 tot 16,7 procent) ten koste van de tweetalige lijsten. Ook bij de andere verkiezingen verloren de Nederlandstalige lijsten traag maar gestaag terrein.

De nabijheid van Brussel

Volgens Gunter Desmet, een van de auteurs van de studie, is de evolutie naar internationalisering en ontnederlandsing niet uniek voor de rand en doet het fenomeen zich in heel Vlaanderen voor en in alle provincies. 'Deze tendensen zijn echter meer uitgesproken hoe dichterbij het Europese en internationale centrum Brussel komt, dus bij uitstek in de faciliteitengemeenten en de

integreeren, dan zal de ontnederlandsing zich volgens de auteurs 'mettertijd over heel de populatie verspreiden'.

Integratiebereidheid

Een lichtpunt is echter het licht gestegen marktaandeel van het Nederlandstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten. In vergelijking met 1997 is het leerlingenaantal in deze Nederlandstalige scholen met 14 procent gestegen, zowel in het kleuter- als lager onderwijs. Het marktaandeel van het Nederlandstalig onderwijs nam hierdoor toe van 53,7 procent tot 56,2 procent. Een duidelijke verklaring voor die toename is er evenwel niet. Het kan zijn dat steeds meer leerlingen in de faciliteitengemeenten kiezen voor het Nederlandstalig onderwijs. Het is echter

de taalaanhorigheid voor een groot aantal anderstaligen blijkbaar geen rol meer.

Internationalisering alom

In hun slotconclusie wijzen de beide auteurs er samenvattend nog eens op 'dat de bedreigingen voor het Vlaams karakter van de rand niet min zijn'. Naast de reeds vermelde gegevens wijzen ze er nog op dat liefst een kwart van de moeders van kinderen die in 2005 in de rand geboren werden een buitenlandse nationaliteit had en 37,8 procent van de leerlingen uit het basisonderwijs in de Vlaamse rand – met inbegrip van de Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten – thuis een andere taal dan het Nederlands spreekt. 'Het Vlaams karakter is in de faciliteitengemeenten veel sterker bedreigd dan elders. Grosso modo doorstaat de noordwestelijke rand rond Brussel de ontvlaamsing thans beter dan de zuidoostelijke.'

'Het is belangrijk dat we beseffen dat niet alleen de Vlaamse rand met ontnederlandsing en internationalisering te maken krijgt, maar heel Vlaanderen. Dit besef kan het draagvlak bij niet-randbewoners vergroten dat in heel Vlaanderen een stevig beleid nodig is, met bijkomende accenten in de rand', aldus Desmet. Bovenop het actieve randbeleid dat de Vlaamse regering al voert, ziet hij nog een rol weggelegd voor Kind & Gezin. 'Deze instelling komt in contact met nagevoeg alle ouders van pasgeborenen en zou de ouders op het belang van een goede kennis van het Nederlands kunnen wijzen en het aanbod aan opleidingen Nederlands bekendmaken.' □

Info

Gunter Desmet en Josée Lemaitre, *Sociaaleconomisch profiel van de Vlaamse rand en een blik op het Vlaamse karakter*, Studiedienst van de Vlaamse regering, 2007, 96 blz. Je kunt de studie gratis downloaden via de website aps.vlaanderen.be.

'In de rand communiceerde slechts 43,7 procent van de moeders met hun kinderen die in 2005 werden geboren in het Nederlands met Kind en Gezin'

overige randgemeenten. Opvallend voor de rand is echter ook dat moeders die uit het buitenland afkomstig zijn, in de buurt van het tweetalige Brussel meer in het Frans communiceren dan verder weg van Brussel. Voor het beleid is dit een grote uitdaging om deze groep in de toekomst mee te krijgen in de richting van het Nederlands', aldus Desmet.

Uit de statistieken van Kind en Gezin blijkt dat de ontnederlandsing in de toekomst verder dreigt te gaan. In de rand communiceerde slechts 43,7 procent van de moeders met kinderen die in 2005 werden geboren in het Nederlands met Kind en Gezin. Een derde deed dat in het Frans. Daarna volgen Engels (2,1 procent), Duits (1 procent). Het percentage Franssprekende Belgische jonge gezinnen ligt in Halle-Vilvoorde vijf procent hoger dan de resultaten van de Franstalige lijsten bij Europese verkiezingen. Als we er niet in slagen deze anderstalige jonge gezinnen en hun kinderen in de Vlaamse samenleving te

ook mogelijk dat leerlingen van buiten deze gemeenten de voorkeur geven aan de Nederlandstalige scholen van de faciliteitengemeenten bijvoorbeeld omwille van de bijkomende uren Frans.

Een ander punt dat mogelijk wijst op een zekere integratiebereidheid is het gegeven dat het aantal stemmen voor Franstalige partijen bij verkiezingen voor de Kamer, de Senaat en het Europees parlement veel hoger ligt dan de score voor de Franstalige eenheidslijst UF (Union des Francophones) bij de verkiezingen voor de provincieraad of het Vlaams parlement. In 2004 bijvoorbeeld toen op dezelfde dag Vlaamse en EU-verkiezingen werden gehouden, haalden de verschillende Franstalige EU-lijsten met Elio Di Rupo (PS), Joël Milquet (CDH) en Louis Michel (MR) als lijsttrekkers in de rand een vijfde van de stemmen, het dubbele van de UF-lijst voor het Vlaams parlement. Als er geen ideologische keuze mogelijk is voor een partij speelt

L'internationalisation touche toute la Flandre

Une enquête menée par le Studiedienst van de Vlaamse regering (Service d'étude du Gouvernement flamand) confirme la déflamandisation du Vlaamse rand. C'est du moins ce que les auteurs déduisent de plusieurs indicateurs, tels que la hausse du nombre de ressortissants étrangers, l'influx net d'habitants originaires de la Région bruxelloise et la perte de voix pour les listes néerlandophones lors des élections consécutives. Or, selon Gunter Desmet, l'un des auteurs de l'étude, la tendance à l'internationalisation et la dénèerlandisation ne touche pas uniquement le Vlaamse rand mais s'observe dans toute la Flandre et dans toutes les provinces. 'Ces tendances sont toutefois plus marquées au fur et à mesure que l'on approche du centre européen et international de Bruxelles, et donc par excellence dans les communes à facilités et les autres communes de la périphérie', ajoute encore Desmet. Dans leurs conclusions finales, les auteurs soulignent l'importance de bien se rendre compte que la dénèerlandisation et l'internationalisation ne touchent pas uniquement le Vlaamse rand mais la Flandre dans son ensemble. 'Cette prise de conscience peut aider à convaincre les habitants du reste de la Flandre qu'une politique solide s'impose dans toute la Flandre, une politique assortie d'accents spécifiques dans le Vlaamse rand.'

Van Asse tot Zaventem

NIEUWS UIT DE GEMEENTEN

Romeinse villa

MERCHTEM Achter de begraafplaats van Merchtem-centrum is een Romeinse site gevonden. Archeoloog Stephan Van Bellingen stootte er tijdens een onderzoek in het kader van de aanleg van een nieuw sportcomplex op de fundamente van een Romeinse villa en een bijgebouw. 'De Romeinse site dateert uit de periode tussen 150 en 250 na Christus', vertelt Van Bellingen. 'Het noordwesten van Brussel was in de Romeinse tijd dicht bebouwd. We hebben trouwens in de jaren '50 en '60 al restanten van Romeinse sites ge-

vonden in Wemmel, Strombeek-Bever, Asse en Jette. Maar dat we in Merchtem een villa én een bijgebouw hebben aangetroffen, is echt uitzonderlijk. We hebben ook heel wat aardewerk en keramiek gevonden dat geïmporteerd was uit het Rijnland.' Burgemeester Eddie De Block van Merchtem wil van de plek een cultuurhistorische site maken. Dat betekent wel dat de bouw van het sportcomplex wat vertraging zal oplopen.

TD

Meer logiesmogelijkheden voor jongeren

OVERIJSE De domeinen Terlanen en Hagaard in Overijse, die eigendom zijn van de Vlaamse Gemeenschap, krijgen na 23 jaar leegstand een nieuwe bestemming. In 1984 werden de domeinen Hagaard en Terlanen door de Vlaamse Gemeenschap onteigend van de Brusselse gemeenten Etterbeek en Sint-Lambrechts-Woluwe. 'Op het domein Hagaard komt een gloednieuw jeugdverblijfcentrum van de Chiro waar grote groepen op bivak kunnen komen en ook vormingsessies voor de chiroleiding kunnen worden gehouden', legt burgemeester Dirk Brankaer van Overijse uit. De gemeente Overijse krijgt

zelf het domein Terlanen in erfpacht van de Vlaamse Gemeenschap. 'We willen daar kleine toeristische activiteiten ontwikkelen voor de jeugd. Bedoeling is dat de gebruikers zelf hun potje koken en zelf voor slaapbehoeftes zorgen. We denken ook aan agrotourisme en aan festiviteiten met de buitenlandse gemeenten waarmee Overijse is verbreederd.' De Vlaamse rand krijgt er dus heel wat broodnodige recreatieve logiesmogelijkheden bij.

TD

Struikelblokken in bibliotheken

VLAAMS-BRABANT De provincie heeft de resultaten bekendgemaakt van een onderzoek naar de toegankelijkheid in 42 bibliotheken in Vlaams-Brabant. 'Een van de opvallendste resultaten in het onderzoek is dat de balies in 88 % van de gevallen positief worden beoordeeld. Maar er is nog werk aan de winkel want slechts 2 % van de bibliotheken beschikt over toiletten voor mindervaliden die aan alle normen voldoen', zegt Karin Jiroflée, gedeputeerde voor gelijke kansen. 'Andere pijnpunten zijn de toegankelijkheid van de inkomhal en de aangepaste parkeerplaatsen. Het al dan niet toegankelijk zijn van openbare gebouwen heeft vaak te maken met details. Daarom zullen de provincie en de vzw Toegankelijkheidsbureau contact opnemen met de bibliotheken om na te gaan hoe de pijnpunten kunnen worden aangepakt.' Meer informatie over de toegankelijkheid van bibliotheken en andere openbare gebouwen vind je op www.toegankelijkvlaanderen.be.

TD

© PDS

Geschiedenis oprfrissen

GRIMBERGEN De Grimbergse afdeling van VTB-VAB heeft drie borden geplaatst bij monumenten in de gemeente. ‘Op de borden vinden de voorbijgangers een woordje uitleg over de geschiedenis van het monument’, legt Robert Timmermans van VTB-VAB Grimbergen uit. ‘We willen met de borden de geschiedenis van de gemeente belichten want heel wat mensen zijn daar niet meer mee vertrouwd, hoewel ze vaak vlakbij de monumenten wonen.’

Aan de kerk van Strombeek-Bever staat een bord naast het graf van Hendrik Van der Noot, een van de spilfiguren van de Brabantse Omwenteling aan het einde van de zeventiende eeuw, met daarop de vertaling van de tekst op zijn grafzerk. Ook op het domein waar Van der Noot woonde en werkte, staat nu een bord met tekst en uitleg. Het derde bord staat aan de waterpomp Borre aan de Sint-Jozefschool.

TD

Zonder Haat Straat

VILVOORDE De stad Vilvoorde roept haar inwoners op om van hun straat een *Zonder Haat Straat* te maken. De affichecampagne daarrond was eerder al een groot succes in Antwerpen en krijgt steeds meer navolging in Vlaanderen. Nu wil dus ook Vilvoorde de positieve boodschap van de *Zonder Haat Straat* uitdragen. ‘We roepen de mensen op om een affiche te hangen voor hun raam. Het is een soort straatnaambord waarop staat ‘Zonder Haat Straat’.

De inwoners tonen op die manier dat ze achter een verdraagzame samenleving staan’, zegt Marijke Van Ranst van de dienst Maatschappelijke Integratie van Vilvoorde.

TD

Wie een affiche van de *Zonder Haat Straat* wil, kan contact opnemen met de dienst Maatschappelijke Integratie: Administratief Centrum Campion, Leuvensestraat 117, Vilvoorde, 02-255 47 53.

Oud Nieuws

Frans barokschilderij duikt op in Sterrebeek

Van de Franse schilder Nicolas Poussin (1594-1665) die geldt als de tegenhanger van onze Rubens, zijn nagenoeg tweehonderd schilderijen bewaard waarop vaak Bijbelse taferelen staan. Eén van deze werken, de *Dood van de H.Maagd*, is al van in het begin van de 19de eeuw in het bezit van de Sint-Pancratiuskerk van Sterrebeek. Het is een vrij groot doek, 223 cm hoog bij 158 cm breed.

Het doek telt elf mannelijke figuren en een twaalfde waarvan alleen de armen zichtbaar zijn. De *Legenda Aurea* van Jacopo de Voragine verhaalt dat de apostelen die overal ter wereld aan het prediken waren, op miraculeuze wijze door engelen werden samengebracht rond het doodsbed van de heilige Maagd op het ogenblik van haar overlijden. Achter het bed waken nog twee vrouwenfiguren die zich buigen over het roerloze lichaam.

De aartsbisschop rechts op het doek is Mgr. Jean François de Gondi, de eerste aartsbisschop van Parijs. De Gondi vroeg in 1623 aan Poussin, net voor deze naar Rome vertrok, dit werk te schilderen als een ex-voto voor zijn benoeming in het pas op 22 oktober 1622 opgerichte aartsbisdom.

Aanvankelijk kwam het doek terecht in de Saint-Rigobertkapel in de Notre-Dame in Parijs. Later werd het nog herhaaldelijk verplaatst en werd het zelfs verkleind om in te passen in een nieuwe altaarlijst. In 1793 werd het doek echter in beslag genomen en overgebracht naar het *Dépôt national des Monuments français*. Tijdens de overbrenging naar de reserves van het Louvre geraakte men in Parijs het spoor bijster. Herhaalde oproepen in de kunstwereld, o.a. nog in 1966, leverden geen resultaat op. Pas in 1999 werd het herontdekt.

Eind 1802 had Napoleon het doek overgedragen aan het *Musée du Département de la Dyle* in Brussel. Toen in Sterrebeek het altaarschilderij met de *Hemelvaart van Maria* naar beneden was gevallen, werd het vervangen – zo lezen we in het kerkarchief – door een doek van dezelfde afmetingen. Werd toen, door toedoen van industrieel Hennessy, eigenaar van het kasteel van Sterrebeek, de *Dood van de H.Maagd* aan Sterrebeek afgestaan?

Jaak Ockeley

Japanse professor Yoko Mori begeistert door Bruegel

‘Zelfs het woord genie is te min voor hem’

Master in de Verenigde Staten en oordeelde dat een Bruegelspecialist toch absoluut een tijd in België gestudeerd moest hebben. ‘Ik wilde Bruegels culturele en intellectuele achtergrond van nabij leren kennen.’ Ze kwam voor het eerst voor langere tijd naar ons land in 1976 – met haar neus in de boeken, haar ogen gericht op details in schilderijen en haar jongste dochter op schoot. ‘Het is niet gemakkelijk om te studeren met een klein kind in huis. Vooral in de weekends, als ze niet naar de crèche kon, moest ik heel vindingrijk zijn om mijn onderzoek met het moederschap te combineren’, vertelt Yoko Mori. ‘Daarom heb ik met haar alle stoeten, processies en omme-gangen van het land afgeschuimd. Zij vond het heerlijk om die kleurrijke spektakels te zien, en ik stak tegelijk heel wat op over de Vlaamse culturele en religieuze tradities. Zonder mijn dochter was ik waarschijnlijk veel minder uit de eerste hand te weten gekomen!’

De Bruegellandschappen van het Pajottenland zijn bekend en geliefd tot in Japan. Niet alleen geschilderd, maar ook in het echt. Beide versies wereldwijd nog bekender en geliefder maken, is de missie van professor emeritus Yoko Mori van de Meiji-universiteit in Tokio. Onlangs bracht ze nog eens een bezoek aan het land van ‘de beste schilder aller tijden’. RandKrant strikte haar voor een gesprek.

TEKST Ines Minten

Een betere schilder dan Bruegel bestaat volgens Yoko Mori niet. ‘Zelfs het woord ‘genie’ is te min voor hem, hij was een uitzonderlijk genie’, zegt ze onomwonden. En professor Mori kan het weten. Ze maakte van de Vlaamse schilder haar levenswerk. ‘Als ik honderd jaar zou worden en tot mijn laatste dag helder van geest zou blijven, zou ik nog niet genoeg tijd hebben om zijn werk volledig te ontleden. Zijn schilderijen zitten vol details die alle aspecten van het dagelijks leven uit zijn tijd behandelen.’

Moederschap en wetenschap

Yoko Mori weet nog precies hoe ze voor het eerst met Bruegel in aanraking kwam. Toen ze als student filosofie onderzoek verrichtte voor haar eindverhandeling, las ze een artikel van de Duitse kunsthistoricus Sedlmayr over het schilderij *De parabel van de blinden*. ‘Het

was het eerste Europese schilderij waarin ik zoveel structuur en betekenis aantrof. Je kunt er allerlei allegorieën in lezen, maar je vindt er tegelijk verwijzingen in naar de religieuze conflicten tussen protestanten en katholieken in Bruegels tijd. Tot slot kun je er morele lessen uit trekken over de figuurlijke blindheid van de mens. Dit schilderij is altijd een sleutelrol in mijn onderzoek blijven spelen.’ Een tijd later studeerde Mori aan de universiteit van München. Op uitstap naar Wenen ontdekte ze het schilderij *Jagers in de sneeuw*. ‘Hoe vreemd Europa op dat moment ook nog voor me was, dat landschap deed me aan mijn geboortestreek Niigata denken, waar alles in de winter bedekt is met een dikke laag sneeuw. Het landschap kwam zo vertrouwd over, dat ik me er meteen mee verbonden voelde.’ Vanaf dan spitste haar onderzoek zich volledig toe op het werk van de schilder. Ze haalde een bijkomende graad van

Zwartgallige intellectuelen

Ondertussen heeft professor Mori wereldwijd ruchtbaarheid gegeven aan haar inzichten over Bruegel. Er staan een aantal succesvolle boeken over de schilder op haar naam, ze schrijft tal van artikelen over hem en geeft lezingen in alle werelddelen. Ook Japan kan niet meer om de Vlaamse schilder heen. ‘Bruegel was in Japan al bekend sinds de jaren 50, maar ik heb het beeld dat daar over hem bestond compleet omgekeerd. In

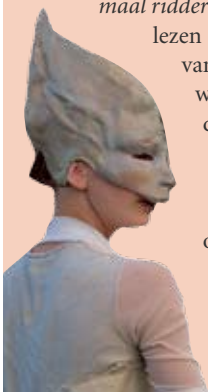
‘Zelfs als ik 100 jaar zou worden, zou ik niet genoeg tijd hebben om zijn werk volledig te ontleden’

de naoorlogse jaren waren veel intellectuelen behoorlijk pessimistisch gestemd. Werken zoals *De Dulle Griet* of *Triomf van de Dood* kregen uitgesproken politieke interpretaties, waaruit een erg zwartgallig wereldbeeld sprak.’ Mori richtte de blikken op Bruegels volkse kant. ‘Hij toont de zeden en gewoonten van zijn tijd, hoe de mensen werkten, feestvierden, hoe hun kinderen speelden enzovoort.’ Om Bruegel en zijn omgeving beter te kunnen begrijpen, leerde Mori zelfs Nederlands te lezen. ‘De grootste moeilijkheid is dat ik vooral 16de-eeuws Nederlands moet lezen, wat toch nog iets anders is dan de moderne variant. Gelukkig kon ik als er proble-

Bruegelproject laat ridders opdraven

Het Bruegelproject wil de landschappen die Pieter Bruegel op zijn doeken vereeuwigde alle eer aan doen. Het zoekt met zijn zomerprogramma telkens nieuwe invalshoeken om het publiek naar de regio te trekken en te boeien met alles wat de streek te bieden heeft. Dit jaar zijn ridders en hun entourage de rode draad in allerlei evenementen en activiteiten die in het kader van het Bruegelproject worden georganiseerd.

Behalve op de tentoonstelling *Allemaal ridders* (waarover je alles kon lezen in het vorige nummer van RandKrant), willen we hier speciaal de aandacht vestigen op het ridderspektakel *Il Cantare di Furiony*, dat op 7, 8, 14 en 15 juli wordt opgevoerd aan de voet van het kasteel van Gaasbeek. Joss Van Reeth neemt de tita-

nenstrijd van ridder Orlando Furioso als uitgangspunt voor een meeslepend openluchtspektakel. Met een mix van paarden, ridders, muziek en dans laat Van Reeth zijn ridder de donkere krachten bekampen die hem en heel de wereld trachten te vernietigen. Verwacht dus geen liefdallig, afgelijnd verhaaltje. Met alle felheid die het thema eist, belicht Joss Van Reeth een selectie van Orlando-tableaus in de sfeer van Ariosto's heldendicht. Het spektakel vindt telkens plaats om 14 uur en duurt ongeveer 45 minuten. Je betaalt 10 euro (6 als je -12 bent); leden van de gezinsbond betalen respectievelijk 5 en 3 euro.

Kinderen en jongeren kunnen zich extra uitleven met het educatieve programma rond de tentoonstelling *Allemaal ridders*. Het project AmuseeVous wil kinderen warm maken voor een museumbezoek en doet dat via een 'passionele tour' door het kasteel van Gaasbeek, die begint en eindigt rond het pronkbed van de markiezin. Wie het pols-

bandje van Rock Werchter draagt, mag gratis binnen; andere jongeren betalen 3 euro.

Bezoekers tussen 5 en 18 kunnen er ook deelnemen aan een teken- en fotowedstrijd: zet jouw ideale ridder op papier en je maakt kans op allerlei leuke prijzen.

Lagere scholen kunnen een themarondleiding doen: *Tegen de draak en voor de koning: hoe word ik een romantisch ridder(esje)?* De kinderen testen er hoe dapper, slim, poëtisch en anti-draak ze zijn. Secundaire scholieren kunnen helpen bij het onderzoek naar de moord op ridder Maarten: waar ligt het moordwapen, waar vond de misdaad plaats en vooral... wie is de dader?

Info

Kasteel Van Gaasbeek,
Kasteelstraat 40, Gaasbeek, 02-531 01 30,
kasteelvangaasbeek@vlaanderen.be,
www.kasteelvangaasbeek.be,
www.maakereengoedendagvan.be

men opdoken altijd rekenen op de hulp van mijn Belgische collega's.

Openluchtmuseum Dilbeek

Afgelopen zomer maakte Yoko Mori kennis met het openluchtmuseum over Bruegel in Dilbeek, waar langs een wandelroute 19 reproducties van zijn werk staan opgesteld in duurzaam materiaal. 'Uiteraard kende ik het landschap op zich al vrij goed van de vorige keren dat ik in België verbleef', zegt ze. 'Maar nu zag ik voor het eerst het landschap en de schilderijen naast elkaar. De reproducties zijn erg goed gemaakt en bieden de bezoekers een mooi beeld van wat die omgeving voor Bruegel heeft betekend. Natuurlijk kun je niet zomaar een stukje uit het landschap isoleren en het perfect op een schilderij overbrengen; Bruegel kopieerde het landschap nooit exact. Hij schetste er afzonderlijke details van, die hij dan samenbracht in een schilderij.' Wél 100% zeker geïdentificeerd is het kerkje van Sint-Anna-Pede. Yoko Mori pakt er meteen haar laptop bij om dat te bekijken. 'Kijk,' wijst ze op een foto aan, 'dit stuk van de kerk is pas later bijgebouwd en staat dus ook niet op het schilderij. Maar het kerkje op de achtergrond van *Parabel van de blinden* komt wel helemaal overeen met het voorste deel van de kerk, dat er nog precies zo bij staat als in Bruegels tijd.' Professor Mori is vast van plan om nog terug te komen om de reproducties in Dilbeek aan nader onderzoek te onderwerpen.

Tijdens haar laatste bezoek aan ons land enkele maanden geleden, ging de meeste tijd naar het voorbereiden en houden van enkele lezingen. Zo heeft ze haar beroemde onderzoek over de spreuken bij Bruegel uit de doeken gedaan en presenteerde ze haar nieuwe inzichten over het betwiste auteurschap van het schilderij *De val van Icarus*.

Ondertussen ligt haar volgende vliegticket richting Brussel alweer in de lade. 'In de herfst

kom ik een nieuw boek voorstellen: *Illustrated Belgium*. Daarin verzorg ik zelf enkele artikelen, onder meer over Brussel in de 17de eeuw. Een aantal gerenommeerde Belgische academici uit verschillende disciplines nemen andere hoofdstukken voor hun rekening. Het boek is bestemd voor de Japanse markt, maar ik wil van de gelegenheid gebruik maken om alle Belgen te bedanken die me al die jaren bij mijn onderzoek hebben geholpen.' □

Japanese academic smitten by Bruegel

Professor Yoko Mori from Japan first came across Bruegel when she was a philosophy student and read an article about *The parable of the blind*. This discovery led to her life's work. She has written a number of successful books and articles about the Flemish painter and has travelled all over the world giving lectures about his work. 'Even the word 'genius' is an understatement in his case', she claims. 'His paintings are full of details reflecting the daily environment he encountered. If I lived to be a hundred and were still in control of my faculties on my very last day, I would still not have enough time to complete a full analysis of his work.'

© FC

FIGURANDTEN

Raymonda Verdyck, hoofd van Toerisme Vlaanderen:

‘Vlaanderen staat garant voor een prettige vakantie’

Raymonda Verdyck woont in Strombeek-Bever. Sinds februari van dit jaar is ze administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen. Als je haar hoort vertellen, krijg je meteen zin om in eigen land met vakantie te gaan.

TEKST Ines Minten | FOTO Filip Claessens

Raymonda Verdyck heeft ondertussen al enkele maanden de tijd gekregen om zich in haar nieuwe functie in te werken. ‘De job valt enorm mee; toerisme blijkt een boeiende en diverse sector. In het begin overrompelde die enorme verscheidenheid me zelfs. Als leek heb je er geen idee van hoeveel facetten toerisme heeft.’ Ook de directe resultaten die je met je werk haalt, bekoren haar. ‘Uiteraard zit je in toerisme ook met langetermijnprojecten. Als je in gebouwen investeert, duurt het bijvoorbeeld jaren voor die volledig zijn afgewerkt. Maar de vruchten van promotieacties en dergelijke kun je toch wel erg snel plukken.’

Divers Vlaanderen

De zomer is en blijft de piek voor de sector Toerisme. ‘De meeste mensen nemen dan

vakantie, dus ook in Vlaanderen arriveren in die periode meer bezoekers dan anders’, zegt Raymonda Verdyck. ‘Dat wil echter niet zeggen dat de toeloop tot het hoogseizoen beperkt blijft. Met de verschillende kunststeden heeft Vlaanderen wat dat betreft een grote troef in handen. Om steden, musea en kathedralen te bezoeken ben je immers niet afhankelijk van het weer.’ Niet alleen onze steden zijn populair in het buitenland, met name toeristen uit onze buurlanden zakken ook al eens graag naar Vlaanderen af om hier te komen wandelen of fietsen. ‘De nabijheid van alles spreekt erg aan. De steden liggen kort bij elkaar, je kunt ze vrij makkelijk bereiken met het openbaar vervoer; en als je even genoeg hebt van het bruisende stadsleven ben je in een wip in rustiger, groene oorden. Daarbovenop komt onze gastronomie, die tot ver buiten onze grenzen bekend is. Zo kun je heel

eenvoudig een mooi totaalpakket samenstellen dat een prettige vakantie garandeert.’ Als je Raymonda Verdyck hoort vertellen, krijg je meteen zin om in eigen land met vakantie te gaan. ‘Ik reis zelf ook graag’, vertelt ze. ‘In de zomer kies ik liefst voor het buitenland, maar het jaar rond pik ik geregeld een weekend of midweek in de eigen regio mee. Sinds ik bij Toerisme werk eigenlijk nog vaker dan vroeger; ik wil de plaatsen en bezienswaardigheden waarmee we uitpakken grondig kennen. Bovendien ontdek ik gewoon ook graag nieuwe dingen. De afgelopen maanden heb ik zo al heel wat leuke plekjes leren kennen waar je die nooit zou verwachten.’ Buitenlandse toeristen op doorreis door België, die snel van de Grote Markt in Brussel voorbij Manneken Pis snellen en na een ritje door Brugge alweer naar een volgend land hossen, zitten volgens Raymonda Verdyck goed fout. ‘We willen hen ervan overtuigen voor een langer verblijf bij ons te kiezen om ons rijke patrimonium te leren kennen. Met het bezoeken van één of twee steden krijg je zeker geen correct beeld van ons land.’

Selectieve gastvrijheid

Als je een land niet (goed) kent, koester je er al makkelijk vooroordelen tegenover. Ook

over België en Vlaanderen doen in het buitenland een aantal hardnekkige geruchten de ronde. Sommige daarvan wil Toerisme Vlaanderen best bevestigen en zelfs voeden, maar er zijn ook andere... 'Uit een recente studie blijkt dat Nederlanders ons over het algemeen gezellig vinden, maar toch ook een tikje te racistisch', legt Raymonda Verdyck uit. 'Die vermeende (?) intolerantie speelt ons nog wel parten. In Zuid-Afrika zijn sommige mensen er bijvoorbeeld van overtuigd dat Vlamingen en Walen constant op voet van burgeroorlog leven. We staan dus bekend als een gezellig, sympathiek en gastvrij volk, dat echter moeizaam samenleeft met zijn Waalse burens en mensen uit bepaalde culturen liever niet ziet komen.' Inzake veiligheid liggen de kaarten goed, toeristen komen doorgaans met een gerust gemoed naar hier afgezakt.'

Troeven van de rand

Raymonda Verdyck komt oorspronkelijk uit Leuven. 'Een schitterende stad, die de afgelopen jaren een opvallend frisser gezicht heeft gekregen. Vanuit toeristisch perspectief is het een plezier om er de aandacht op te vestigen.' Acht jaar geleden verhuisde ze echter naar Strombeek-Bever. 'Ik werkte op dat moment als inspecteur in het jeugdwerk. Voor die job kon ik niet zonder auto, dus pendelen met het openbaar vervoer was uitgesloten, maar ik zag het niet zitten om elke dag de files te trotseren.' Daarom besloot ze dichterbij Brussel te gaan wonen. 'Vrienden raadden me aan om een kijkje te nemen in Grimbergen en de gemeente beviel me meteen. Het is een rustige gemeente waar de burens elkaar nog kennen en toch valt er best veel te beleven. Het aanbod in het cultuurcentrum is vrij uitgebreid en ik ga er graag wandelen, gewoon om van de omgeving te genieten. Bovendien woon ik op tien minuten van Brussel. Ideaal!' De rand is op zich ook een toeristische regio met eigen troeven. 'Toerisme Vlaanderen wil daar zeker de aandacht op vestigen. Het gebied is meer dan de moeite waard om in te investeren en om mee uit te pakken in binnen- en buitenland. Ik denk bijvoorbeeld aan Volkssterrenwacht Mira in Grimbergen, die is uitgegroeid tot een trekpleister van formaat, de vele fiets- en wandelroutes, de Plantentuin in Meise, mooie gemeentes zoals Halle en Sint-Genesius-Rode... ze verdienen het stuk voor stuk om in de kijker gezet te worden.'

Gevarieerd parcours

Raymonda Verdyck legde een gevarieerd parcours af vóór ze bij Toerisme Vlaanderen terechtkwam. 'Als meisje van 14 droomde ik er van om voor de klas te staan', vertelt ze. 'Ik volgde op school het vak moraal en vond dat zo fantastisch dat ik nadien moraalwetenschappen heb gestudeerd. Daarin heb ik met veel plezier acht jaar les gegeven. Ik was in die tijd echter ook als vrijwilliger aan de slag bij de Humanistische Jongerenbeweging. Daar waren ze toen net op zoek naar een gedetacheerde leerkracht voor hun nationaal secretariaat en dat aanbod leek me wel wat. Het was mijn bedoeling om er twee jaar te blijven, maar uiteindelijk heb ik me acht jaar lang voor de jeugdbeweging ingezet. Ik organiseerde er onder meer jeugdvakanties voor kinderen.' In 1994 kwam Raymonda Verdyck terecht bij de Vlaamse administratie en werd ze inspecteur voor het jeugdwerk. Kort daarop werd ze verantwoordelijk voor de sector van

'De rand is op zich ook al een toeristische regio met voldoende troeven om in binnen- en buitenland mee uit te pakken'

het internationale jeugdbeleid. In 1999 stapte ze over naar de administratie Cultuur en ten slotte werd ze afdelingshoofd studietoelagen bij het departement Onderwijs. 'Toen Wim Vanseveren (haar voorganger bij Toerisme Vlaanderen) besloot terug te gaan naar de VRT, heb ik hier mijn kans gewaagd', besluit ze. 'Ik ben nooit ergens weggegaan uit ontevredenheid, maar telkens werd ik geconfronteerd met nieuwe uitdagingen die me prikkelden om wat anders te gaan doen.'

Anders reizen

Deze zomer kiest Raymonda Verdyck Sicilië als reisbestemming. 'Ik ga zelden terug naar plaatsen waar ik eerder al geweest ben. Als je ergens nog nooit bent geweest, ligt alles voor je open om te verkennen en te ontdekken en zo doe je allerlei frisse ideeën op.' Als hoofd van Toerisme Vlaanderen verwacht ze dat ze anders zal gaan reizen. 'Je kijkt automatisch met andere ogen naar de dingen', zegt ze. 'Ik merk het al als ik de krant lees. Toen ik nog bij Onderwijs werkte, was mijn blik vooral daarop gericht. Nu gaat mijn aandacht eerst naar onderwerpen die met toerisme te maken hebben. Ook als ik ergens rondwandelen, in binnen- of buitenland, bekijk ik hoe de mensen er het onthaal regelen, of het er proper is of vuil, wat er allemaal te doen is... Ik merk ook dat ik anders luister. Hoor ik iemand klagen dat een bepaald restaurant 's middags al om twee uur gesloten is, dan denk ik bijvoorbeeld meteen aan Zuid-Europese toeristen, die sowieso al later eten dan wij. Om hen te gerieven, zou het beter zijn een uurtje langer open te blijven, denk ik dan.'

Na enkele maanden voelt zich Raymonda Verdyck zich al helemaal thuis bij Toerisme Vlaanderen. 'Het lijkt of ik hier al veel langer ben en dat is een prettig gevoel', zegt ze. 'Toerisme is een plezierige materie om dag in dag uit mee bezig te zijn, en de toekomst van de sector ziet er rooskleurig uit. Het aantal toeristen in Vlaanderen stijgt nog voortdurend en er zijn een aantal markten die we zeker nog verder kunnen exploreren. Zo hebben we onlangs een buitenlandkantoor geopend in China, een land met een toeristische sector in volle ontwikkeling.' □

Info

| www.toerismevlaanderen.be

'Flandern: eine Garantie für einen schönen Urlaub'

Raymonda Verdyck wohnt in Strombeek-Bever. Seit Februar dieses Jahres ist sie Generalverwalterin der Tourismus Zentrale Flandern – Toerisme Vlaanderen. Wenn man hört, wie begeistert sie über Flandern erzählen kann, bekommt man sofort Lust, den Urlaub im eigenen Land zu verbringen. 'Wir wollen ausländische Touristen, die in Belgien auf der Durchreise sind, davon überzeugen, sich etwas länger hier aufzuhalten, damit sie unser reiches Kulturerbe kennen lernen. Wenn man nur eine oder zwei Städte besucht, hat man bestimmt kein richtiges Bild unseres Landes.' Sie meint auch, dass es sich lohnt, für die Vlaamse rand weiter zu werben. 'Das Gebiet an sich hat als touristische Region schon so vieles zu bieten, dass man sich damit im In- und Ausland profilieren kann.'

Kasteel La Motte

ademt rust, evenwicht en charme

Het kasteel La Motte in Sint-Ulriks-Kapelle (Dilbeek) is één van de mooiste voorbeelden in België van een neoclassicistisch kasteeltje uit de 18de eeuw. Het werd in 1773 gebouwd volgens de plannen van Leon-Benoit Dewez (1731-1812) op een bestaande kasteelmotte.

TEKST Paul Geerts | FOTO Kris Mouchaers

Dewez was hofarchitect van de Oostenrijkse landvoogd Karel van Lotharingen en wordt beschouwd als de belangrijkste architect in ons land in die periode. Hij is onder meer bekend van het voormalige Tuchthuis in Vilvoorde dat hij bouwde in opdracht van de Oostenrijkse Keizerin Maria Theresia. La Motte bouwde hij waarschijnlijk in opdracht van zijn schoonvader P. Servaes. Het is een echte ‘Maison de plaisance’, een buitenverblijf waar men ‘entre cour et jardin’ leefde en gestreefd werd naar een harmonie met de omringende natuur.

Geheime kamers

Het kasteel, dat veel gelijkenis vertoont met het (veel grotere) kasteel van Seneffe in Henegouwen – eveneens een realisatie van Dewez – heeft een U-vormig grondplan met een gekasseid ereplein dat aan drie zijden omgeven is door geelgeschilderde bakstenen gebouwen. Een tweebogige stenen brug over de slotgracht – een restant van de oude motte – geeft toegang tot het ereplein. Het centrale, dubbelhuis bestaat uit twee bouwlagen en vijf traveeën die gescheiden worden door vier pilasters die een driehoekig fronton met oculus ondersteunen. De rondboogdeur is gevat in een arduinen omlijsting met een buste in een ronde nis. Het grote hoogteverschil tussen de vensters van de benedenverdieping en de eerste verdieping is te wijten aan de geheime kamers die er tussenin werden gebouwd. De lagere dienstgebouwen staan haaks op het hoofdgebouw. De stompe zadeldaken zijn versierd met slanke dakruiterijtjes. Door de symmetrische opbouw, de sobere monumentaliteit en de harmonische verhoudingen van de gevels, straalt het hele gebouw rust en evenwicht uit en beschikt het over een bijzondere charme.

Het kasteel met ruim vijf hectare grond werd door de gemeente Dilbeek in 1981 gekocht van de laatste bewoner, graaf Hubert

Visart de Bocarmé. Het werd de voorbije jaren volledig gerestaureerd en wordt nu gebruikt als cultuurcentrum.

18de-eeuwse patronen

In het park rond het kasteel – dat geprangd ligt tussen het dorpscentrum en de E40 – zijn nog duidelijk de 18de-eeuwse patronen zichtbaar. De beplantingen dateren echter grotendeels uit het begin van de 20ste eeuw. Het moet een vrij eenvoudig en eerder bescheiden park zijn geweest, met vooral bossen, weiden en akkerland. Alleen op het kasteleiland – zo’n halve hectare groot – lag waarschijnlijk een siertuin. Hier staan nog een paar monumentale bomen – onder meer een zomereik, een tamme kastanje waarvan de stam helemaal gedraaid is en een schilderachtige mispelboom – die mogelijk dateren uit de tijd van Dewez. De rode beuken en de rododendronmassieven werden waarschijnlijk in het begin van de twintigste eeuw aangeplant. Achter het kasteel, aan de overkant van de slotgracht, naast het vervallen tennis-

veld, zijn de resten van een tuinpoort te zien die naar de vroegere moestuin leidde.

Een licht krommende, gekasseide beuken-dreef leidt van de straat naar het kasteel. De dreef vormt de hoofdas die in het omliggende landschap is doorgetrokken en die nog versterkt wordt door de twee torentjes op de zijvleugels. In het beboste gedeelte van het domein is het drevenpatroon uit de 18de eeuw nog grotendeels aanwezig. Aan de oostkant van het kasteel, langs de perceelsgrens, staan enkele knoestige haagbeuken die vroeger waarschijnlijk deel uitmaakten van een dreef of een berceau.

In de schapenweide langs de toegangs-dreef, aan de westkant van het kasteel, werd in 1993 een nieuwe hoogstamboomgaard aangeplant. Er groeien een honderdtal bomen, vooral appels, pruimen, peren en een tiental kersen. Daaronder heel wat oude variëteiten zoals de peren Brabantse Bellefleur en Dubbele Flip en de pruim ‘Witbuiken’ (Mirabelle de Nancy). □

AGENDA

RANDUIT

van 4 juli
t.e.m. 4 september

Rockmuzikanten in het vizier

FOTOTENTOONSTELLING Als de muziek ophoudt, mag je van **Barbara Peremans** ook het licht uitdoen. *When the music is over... turn out the lights* was het thema van haar afstudeerproject. Sindsdien publiceert ze in nationale en regionale kranten en nam ze deel aan artistieke evenementen als 'Cutting Edge' en de Grimbergse kunstenaarsroute. Rockmuziek blijft echter onmiskenbaar haar grootste passie. Als een lenige duivel-doet-al wurmt ze zich

tijdens de ultieme concertmomenten zo dicht bij haar lievelingsmuzikanten dat ze ook de kleinste vibraties kan opzuigen. Zowel hun bezwete gezichten als hun bonkend getrappel of hun erotiserende heupbewegingen neemt ze in het vizier. Ze weet precies welke popsterren zich als arrogante buitenbeentjes gedragen of wie zo verleidelijk mogelijk wil overkomen. In het kader van 'On/Off' volgde Barbara Peremans een heel seizoen de artiesten die in Strombeek op de planken stonden. Foto's van een recent Brussels **Sonic Youth** concert en opnames die ze onlangs in New York maakte, krijgt de bezoeker er als extraatje bij.

LD

Van 3 tot 13 juli en van 16 augustus tot 2 september, doorlopend

De vernissaging wordt vervangen door een eindevakantie-drink op vrijdag 31 augustus om 20.00 u. Grimbergen, CC Strombeek, info 02-263 03 43

Middeleeuwse troubadourliederen uit de Languedoc

LIEDRECITAL Vooraleer hij aantreedt op het Laus Polyphoniae festival in Antwerpen verzorgt **Brice Duisit** een troubadourconcert in het kasteel van Gaasbeek in het kader van de cyclus van het Blauwe Uur. Hij put uit het repertoire van **Marcabru**, die in de 12de eeuw een cruciale rol speelde in de ontwikkeling van de poëzie en de muziek in de Languedoc (Frankrijk). De vorsten van Aquitanië en Castilië beschermden deze mysterieuze zanger, die nochtans geducht was om zijn boosaardige taal. Over zijn afkomst weten we alleen dat hij te vondeling werd gelegd voor de poort van een rijke kasteelheer. Een minnestreel kon Marcabru moeilijk worden genoemd, want hij stond bekend als een fervente vrouwenhater. Hij zou ook hebben deelgenomen aan een kruistocht. Hoewel hij eigenlijk een luitspeler is, begeleidt Brice Duisit zich tijdens dit concert op een vedel. Na zijn studies aan de conservatoria van Pau en Lyon specialiseerde hij zich in de Occitaanse muziekgeschiedenis en de historische uitvoeringspraktijk.

LD

Vrijdag 31 augustus, 20.00
Gaasbeek, kasteel, info 02-531 01 30

'Autoportretten' uit Rusland & Centraal Azië

FOTOTENTOONSTELLING Vanuit zijn auto maakte **Filip Erkens** in Rusland en Centraal Azië foto's van de landschappen waar hij doorreed, en van mensen bij hun dagelijkse bezigheden. Dat het allemaal van achter zijn stuur gebeurde, verbergt hij niet. Het interieur en het raam van de auto worden nergens verdoezeld zodat het lijkt alsof je als toeschouwer met hem meereist. Vooral in Kirgizië, waar hij tussen 1996 en 2003 vertoefde, heeft hij veel foto's gemaakt. De 'autoportretten', zoals hij ze noemt, stelde hij eerst in Sint-Petersburg tentoon. Volgens een kunstenaar, die de expositie daar bezocht, spitst Erkens zich toe op zuivere momenten, die je de drukte van het leven doen vergeten. Hij benadert zijn omgeving met een eerlijke belangstelling en met een open hart. Ook heeft hij oog voor de noden van de plaatselijke bevolking. Exotische elementen interesseren hem minder dan de dingen die we in alle culturen met elkaar gemeen hebben. In eerdere tentoonstellingen troonde de fotograaf de kijker mee naar de Zijderoute en bracht hij een hommage aan de Turkse dichter **Nazim Hikmet**.

LD

Tot 3 september, doorlopend
(gesloten van 16 juli t.e.m. 6 augustus)
Wemmel, GC de Zandloper,
info 02-460 73 24

Folkin'Ro viert eerste lustrum

Met steun van de Vlaamse overheid

FOLKFESTIVAL Gezelligheid troef op de vijfde editie van Folkin'Ro. Naast de binnen- en buitenoptredens van zeven folkgroepen worden gewoontegetroou ook randactiviteiten voorzien. Zo worden in de grote balletzaal verschillende dansen aangeleerd, maar ook zonder die lessen kun je je tijdens de concerten uitleven op de planken dansvloer die in de buurt van het podium wordt aangelegd. Kinderen kunnen zich vermaken op de kinderboerderij, en net als vorig jaar zijn er tochtjes met de ezelkar. In het park worden daarenboven twee springkastelen opgetrokken.

Het Halse muziekcollectief **Zonko** trekt om 13.30 u. het muziekfeest op gang. Een stevige blazerssectie vormt de kern van deze energieke formatie die zich in aanstekelijke fanfaremuziek uit de vier windstreken heeft gespecialiseerd. **Arjaun** zingt zowel ondeu-

gende als dooernstige liederen in de taal van het Pajottenland. Af en toe hoort daar een woordje uitleg in het Nederlands bij. Al meer dan een kwarteeuw schrijven **Dirk** en **Walter Van Evenepoel** teksten in het Pamel. Doelzakspeler en fluitist **Stefan Timmermans**, trekzakfreak **Etienne Wauters** en contrabasist **Dirk Van Lierde** maken het Pajotse clubje compleet. Hun lijfspreuk 'Vivan de gees!' (Leve de geus!) zullen ze op Folkin'Ro illustreren met ballades over de volksfiguren Mieke en Trees.

Floes is de jonge vijf koppige groep rond **Guido Piccard**, waarin **Soetkin Collier** en **Silvie Moors** het hebben over opgejaagde landverhuizers en avontuurlijke Ijslandvaarders. Hoewel er wordt gezinspeeld op de 19de eeuwse armoede, zijn de meeste teksten razend actueel. Gitarist **Philip Masure** en multi-instrumentalist **Toon Van Mierlo** zorgen voor een subtiele begeleiding.

B-Boa werd pas vorig jaar opgericht. Intieme folk uit Bretagne, Ierland en het hoge Noorden is helemaal hun ding. Het trio, dat bestaat

uit accordeonist **Bert Leemans**, gitarist **Jeroen Geerincx** en traversospeler **Maarten Marchau**, wil in de toekomst echter ook volksmuziek uit andere Europese regio's brengen.

Ashels staat al zowat twee decennia op de planken. Zangeres **Annemie Piron** wordt bijgestaan door zeven muzikanten, die niet alleen inspiratie putten uit folk, maar ook beïnvloed zijn door jazz, rock en zelfs kleinkunst.

Instinkt is een folkrockkwintet uit Denemarken dat zich niet beperkt tot arrangementen van Scandinavische traditionals, maar ook openstaat voor andere muziekgenres. De meeste songs worden in ongewone instrumentenbezettingen uitgevoerd. Vooral de combinatie van het slagwerk en de basgitaar met de draailier levert merkwaardige effecten op. **Vivi di Bap** waagt zich naast drumexperimenten ook aan Tuvaanse keelzang!

Bart Peeters (foto) sluit het concertprogramma af met enkele folkverrassingen. Voor Folkin'Ro bundelen Jeugdhuus Animoro, de Culturele Raad van Rode (die 34 Neder-

Brosella, al 31 jaar een zomerhit

FOLK-EN JAZZFESTIVAL Folkfreaks en jazzliefhebbers weten al drie decennia dat ze het tweede weekend van juli moeten vrijhouden. Dan wordt immers in het Groentheater (Ossegempark) – op een steenworp van het Atomium – Brosella georganiseerd. De Britse folkbigband **Bellowhead** en het vernieuwde trio van **Philip Catherine** zijn niet de enige blikvangers van de 31ste editie. Al in de vroege namiddag treden er toppers aan zodat de sfeer er meteen inzit.

Remi Decker en de doelzakspelers van **Griff** hebben de platgetreden paden van de commerciële folkverlaten zodat ze de confrontatie aandurven met **Gambetta**. Meesteraccordeonist **Riccardo Tesi** brengt zijn droomband **Banditaliana** mee voor een vleugje Italiaanse melancholie. De Bretoense zanger **Yann-Fanch Kemener**, die onlangs nog een concert verzorgde in het Théâtre de la ville in Parijs, vertolkt zowel traditionele epische liederen als vrolijke kinderwijsjes. **Ishtar** mixt Ierse ballades met Hongaarse herdersgezangen en hoofse minnelieder. De Schotse singer-songwriter **Dick Gaughan** deelt het podium met de Britse troubadour **Allan Taylor**, die doordachte poëtische levensliederen vertolkt. De **Gaiteiros de Lisboa** hebben een deal gesloten met de duivel. Hun *Bocas do Inferno*, waarmee ze zelfs te gast waren op het avantgardistische Holland Festival,

© Arian Christiaens

klinkt tegelijk hels en bezwerend. Meerstemmige mannezzang wordt ondersteund door opzweepende percussie en klaaglijke doelzak. **Myrddin De Cauter** tracht door te dringen tot de essentie van de flamenco. De folkbigband **Bellowhead** dankt zijn faam aan een geruchtmakend concert op het Roskilde festival. De groep inspireert zich op diverse Engelse folk- en danstradities, maar houdt ook van een thea-

trale, burleske setting. Een ideale afsluiter voor de zaterdag.

Lady Linn (foto) bijt de spits af op zondagmiddag met jazzklassiekers uit de jaren twintig, dertig en veertig met een hoog fungehalte. Uit Portugal komt het meer gesofisticeerde **Orquestra Jazz Matosinhos**. Het **Fabien Degryse** trio met contrabassist **Bart Denolfen** percussionist **Bruno Castellucci** improviseert

JOSPOP

zet Schepdaal op zijn kop

landstalige verenigingen van Sint-Genesius-Rode bundelt) en het gemeenschapscentrum de Boesdaalhoeve hun krachten.

LD

Folkin'Ro

Zaterdag 11 augustus, vanaf 13.30

Sint-Genesius-Rode,

in en rond GC de Boesdaalhoeve, info 02-381 14 51, www.folkin.ro.be

De buitenanimatie en openlucht optredens zijn gratis. Voor de binnenconcerten betaal je € 12 in voorverkoop, € 17 aan de kassa (€ 2 voor kinderen, € 10 voor Rodenaren).

Stuur ons vóór 15 juli een e-mail (randkrant@derand.be) of kaartje (RandKrant, Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik) met de mededeling Folkin'Ro en maak kans op een duoticket voor Folkin'Ro op zaterdag 11 augustus. We geven er vijf weg!

Win een duoticket!

dat het een lieve lust is. Toch stoten deze drie muzikanten het publiek nooit voor het hoofd met al te complexe klankcombinaties. De Bulgaarse klarinet speler **Ivo Papasov** luisterde in eigen land jarenlang huwelijksparty's op. Met zijn groep serveert hij op Brosella jazzy melodien uit de hele Balkan. We kijken echter het meest uit naar *Sonates & Standards* van het **Vancomezi Quartet** met **Sjoerd Mentens, Jan De Haas, Renaud Crols** en **Jean Van Lint**. Zij mixen jazzstandards met klassieke composities van **Ludwig van Beethoven!**

Samen met de **Bob Stewart Band** zorgt **Chris Joris** met zijn Afrikaanse instrumenten voor een aparte sound. Ditmaal komt hij voor het voetlicht. De tenorsax en de ramshoorn stelen de show bij de **Karl Seglem Band** uit Noorwegen.

Spoor 6, Meespeeltheater Jeuk, Max Vandervost en **Zvinofamba** animeren ondertussen de kinderen op het alternatieve Brosella for Kids festivalletje.

LD

Brosella

14 en 15 juli

Brussel, Groentheater (bij het Atomium),

info 02-270 98 56

www.brosella.be

Gratis toegang

EVENEMENT Sinds 1993 organiseert JeugdOntmoeting Schepdaal jaarlijks JOSPOP. Dit driedaags evenement tijdens het laatste weekend van augustus bevat alle ingrediënten voor een spetterende afsluiting van de vakantie.

Cultuurcentrum Westrand, zes Dilbeekse jeugdclubs en de gemeentelijke cultuurraad pakken op donderdag 23 augustus eerst uit met de openluchtvertoning van *Happy Feet*, een recente Australisch-Amerikaanse avontuurlijke tekenfilm over keizerpinguïns op Antarctica. Daarna animeert **Los Pablos** het Boombal met dansbare folk. Deze spik-splinternieuwe groep werd opgericht door de Italiaans-Belgische accordeonist **Pablo Golder**. **Pieter** en **Jonas De Meester** van **AedO** en congaspeler **Filip Verheecken** maken het trio compleet.

Op vrijdag 24 augustus wordt er gefuifd met de Studio Brusselploeg van *Was het nu 70, 80 of 90?* **Dirk Stoops** en **Bram Vandendriessche** zijn de gereputeerde platenridders.

Op zaterdag 25 augustus klimt de winnaar van de JOS rockrally om 15.00 uur als eerste op het podium. Het **Larsson** kwintet, dat al de wedstrijd voor aanstormend talent Rockvonk won, tovert vervolgens brutale akkoorden uit zijn gitaren en laat de drums dreunen. Sinds dit vijftal op Pukkelpop stond, wordt het regelmatig opgepikt door radiodeejays. De singel *H* en het debuutalbum *This is* klinken niet alleen verrassend melodieus, maar ook een tikje buitenissig.

Mo & Grazz (foto) zijn de ingekorte artiestennamen van **Monique Harcum** en **DJ Grazzhoppa**. De Afro-Europese hiphopster en de Brugse breakdanser liepen elkaar vier jaar geleden tegen het lijf in de States. Het klikte meteen zodat ze nu een duo vormen. Zij leunen aan bij de traditionele R&B, maar

kruiden hun sound met jazzingrediënten. (16.25 uur)

Belgian Asoiality brengt recht-voor-de-raapse teksten als *Astamblijf, Wakker worre, Niks cool* en *Adenosine Trifosfaat Preparaat*. Al-lemaal korte, maar krachtige en uitdagende nummers. Het extravagant kwartet blaast de Vlaamse hardcore punk nieuw leven in. (17.35 uur)

Funeral Dress treedt in het voetspoor van de **Sex Pistols**. Met *Party On* stond deze anarchistische band 18 weken in *De Afrekening* van Studio Brussel. Hopelijk begeeft de geluidsinstallatie het niet, want de volumeregelaars worden helemaal opengeschoven. (18.45 uur)

Killer Queen covert niet alleen vocaal de hits van **Freddie Mercury** en de legendarische **Queen**, ook de lichaamstaal van deze muzikanten wordt tot in de kleinste details overgenomen. Een uiteraard halen deze imitatoren voor *Bohemian Rhapsody* en al die andere krakers hun hele kleerkast leeg. (20.00 uur)

De Nederlandse **Heideroosjes** stellen hun jongste album *Chapter Eight, The Golden State* voor, waarin ze aantonen dat niet alles wat blinkt goud is. En dat geldt zeker voor de Amerikaanse staat Californië, waar ze deze plaat begin dit jaar hebben opgenomen. (21.40 uur)

Shameboy, Yune, Les Trutttes en **Frères Deluxe** breien een vrolijk slot aan JOSPOP. Wie al deze groepen wil horen, ziet voor het ochtendgloren zijn bed niet!

LD

JOSPOP

23, 24 en 25 augustus

Schepdaal (Dilbeek), Festivalweide

Ijsbergstraat. www.jospop.com

Campingmogelijkheid.

Win een duoticket!

Stuur ons vóór 15 juli een e-mail (randkrant@derand.be) of kaartje (RandKrant, Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik) met de mededeling JOSPOP en maak kans op een duoticket voor JOSPOP op zaterdag 25 augustus. We geven er vijf weg!

Nederlandstalig luisterlied domineert Hee Tervuren

MUZIEKFESTIVAL Omwille van zijn banden met Nekka staat tijdens de zesde editie van Hee Tervuren, die het eerste weekend van juli op het marktplein plaatsvindt, weer veel Nederlandstalige muziek op het programma.

Vrijdag 6 juli zijn niet alleen de populaire Antwerpse **Fixkes** van de partij. Ook **Gorki** (foto) zal de meisjesharten sneller doen slaan, vooral als ze Anja of Mia heten. Als rasechte entertainer bestookt **Luc De Vos** zijn trouwe aanhang ook altijd met een resem manke levenswijsheden en droge commentaren.

Zaterdag 7 juli worden de kinderen verwend met **De Ketnet band**, die ook al op het Vijver-

festival in Dilbeek aantreedt. Voor **Eric, Kobe** en **Grietje** wordt het dus een drukke vakantienamiddag.

AedO brengt vanaf 19.00 uur hoofdzakelijk dansbare folk. Dit ensemble, waarvan de Overijssenaar **Tim Janssen** deel uitmaakt, werd een vaste waarde op het Dranouter festival en de Gentse Feesten. Instrumentaal werk wordt afgewisseld met gezongen nummers. Hoewel eigen composities de voorkeur genieten, wordt er ook af en toe geflirt met het repertoire van **Iron Maiden**.

Het avondprogramma opent om 20.30 uur met **Boaz Black & The Soul Patrol**. Funk, disco

en Philadelphia soul domineren het repertoire van deze fraai uitgedoste Zeeuwse formatie, die al dansend musicceert.

Pas wanneer het donker is, duikt **Nailpin** op. Deze beloftevolle Belgische groep stond al in het voorprogramma van **Avril Lavigne**. Met hun opgefreste versie van Tracy Ullmans *They Don't Know* konden de jongens moeiteloos doorstoten tot de internationale hitlijsten.

Vive La Fête, die twee jaar geleden al op het festival present was, en **Discosluts** zijn de ideale gangmakers voor nog meer nachtelijke pret. Het zondagprogramma heeft een familiaal karakter. **Christoff**, die zijn carrière startte bij

Dilbeeks Vijverfestival zet alle zeilen bij

MUZIEKFESTIVAL Daan of **The Van Jets** al eens gehoord terwijl ze musiceren op een drijvend podium? In het park van Dilbeek kan het op zaterdag 7 juli. Het Vierde Vijverfestival mikt net als de vorige edities op alle soorten publiek, want naast de gratis concerten wordt ook voor animatie gezorgd. De wereldmarkt met zijn talloze eetstandjes is weer een tikkeltje groter. Wie met de fiets komt, krijgt daarvoor een beloning. Vanuit de deelgemeenten worden trouwens collectieve trips naar het festival georganiseerd.

De Ketnet band geeft om 13.30 uur de aftrap op het alternatieve podium, dat niet langer achter het gemeentehuis, maar op het 'patatenveld' wordt opgetrokken.

Daar brengt het negenkoppige **Cafe Con Leche** in de vooravond ook reggae, salsa en Klezmer. **Radio Transit** en **Jaune Toujours** wisselen Brusselse musette zelfs af met ska uit de Balkan. **Postman**, die met een TMF Award werd gelauwerd, sluit met aanstekelijke hiphop het alternatiefprogramma af.

Met hun loeiende gitaren en hun opzweepende ritmes lokt **The Blackbox Revelation** de ware rockliefhebber naar het vijverpodium, waar om 16.00 uur het hoofdprogramma start. Dit jonge Vlaamse duo mixt ruige funk met melodieuze bluesriffs.

Het dameskwintet **Billie King** neemt om 18.00 uur de fakkel over. Actrice en zangeres **Tine Reymer** maakte al furore met **Flowers**

for **Breakfast**. Nu ze met **Isolde Lasoen**, **Sara Gilis**, **Chantal Willie** en **Nele De Gussem** de scène deelt, klinken haar subtiele teksten nog hemelser, zelfs als ze door potige gitaarakkoorden worden ondersteund.

De zes **Fixkes** verdoezelen niet dat ze uit de Antwerpse polder komen en drukken zich steevast uit in het dialect. **Elke Sinjoor** kent hun debuutsingle *Kvraagetaan*. Met **Pistoleke**, **Dertiger.be** en **Lievelingsdier** bezorgen ze zelfs onverbeterlijke macho's kippenvol. (20.00 uur)

The Van Jets scoorden drie jaar geleden op Humo's Rock Rally. Dat ze kiezen voor snedige, uitdagende rock blijkt uit *Electric Soldiers*, maar ze staan ook open voor muzikale experimenten. Deze Oostendse formatie verwerkt in zijn nummers elementen uit de industriële muziek en de glamourpop. (22.00 uur)

Daan Stuyven (foto) vestigde zijn naam met **Dead Man Ray**. Maar ook als hij het in zijn eentje of met elektronische toetsenisten uit onverwachte milieus moet rooien, staat hij zijn mannetje. Voor zijn middernachtelijke act op het Vijverfestival put hij uit zijn filmmuziek en uit zijn vierde album *The Player*. (van 24.00 tot 1.00 uur)

Het **Orchestre International du Vetex**, dat genoemd is naar een vroegere Kortrijkse textiel-site, duikt geregeld op in het park. Deze multiculturele fanfare, die bewoners van deze stadswijk samenbrengt, speelt een energieke mix van gipsy, polka, latino en klezmermuziek.

Vijverfestival

Zaterdag 7 juli

Dilbeek, park, www.vijverfestival.be

Gratis toegang

LD

de Soundmixshow op VTM en die later ook met *Op naar de Top* zijn kans waagde bij Eurosong, bijt om 15.00 uur de spits af. Om 16.00 uur is het lachen geblazen met de **Mädchengruppe Lehniner Carnevalsverein**. Net zoals vorig jaar de **Knabenkapelle** van zusterstad Dachau werd uitgenodigd, halen de organisatoren ditmaal een te gekke damesgroep uit Kloster Lehnin naar Tervuren omdat ze ook met deze Duitse stad willen verbroederen. Rond 18.00 uur wordt **Jo Vally** verwacht met een stevige portie levensliederen. **Wim Leys** en **Ad Fundum** zorgen voor een vrolijk orgelpunt.

LD

Hee Tervuren

6, 7 en 8 juli

Tervuren, marktplein,

info 02-769 20 28

Gratis toegang

De Gordel 2007

EVENEMENT De tofste zondag van het jaar komt er weer aan. Op 2 september kun je vanuit de vier trefpunten (Dilbeek, Overijse, Sint-Genesius-Rode en Zaventem) te voet, met de fiets of met de mountainbike de mooiste plekjes van de Vlaamse rand verkennen. Er staan ook allerlei leuke en avontuurlijke randactiviteiten op het programma. Deelnemen kost 4 euro als je vooraf inschrijft. Aan de kassa betaal je 6 euro.

De Gordel

Zondag 2 september

Info en inschrijvingen:

Gordelsecretariaat,

Dorpsstraat 43, Sint-Genesius-Rode,

tel. 02-380 44 44,

degordel@bloso.be, www.de-gordel.be

Gevarieerde Druivenfeesten in Overijse

EVENEMENT De 56ste editie van de Druivenfeesten in Overijse staan in het teken van de smaak. De verkiezing van de Druivenkoningin blijft weliswaar het hoogtepunt, maar voor het overige kreeg het tiendaagse programma een grondige facelift.

Op het Meiveld achter cc Den Blank wordt een scoutsdorp in elkaar gesjord, waar tijdens het openingsweekend (van 17 tot 19 augustus) sportactiviteiten en intimistische optredens worden georganiseerd. Voor wie zich graag schor zingt, is er een karaoke demonstratie, maar eerst thuis oefenen is wel de boodschap voor wie hieraan wil meedoen.

Op de interactieve druivententoonstelling in de Markthal, waar je vanaf zaterdagavond 18 augustus terecht kunt, wordt de bezoeker ingewijd in culinaire streektradities. De meest diverse druivensoorten worden er in een artis-

tiek kader gepresenteerd, en vindingrijke koks laten zien hoe je de Vlaamse druif in allerlei gerechten kunt verwerken.

Op het Justus Lipsiusplein wordt eveneens op zaterdagavond 18 augustus het multimediaal openluchtspel *Smaak* opgevoerd, waarin bewegingskunstenaars en figuranten hun beste beentje voorzetten.

Brahim, Reborn en **Udo**, die alledrie dankzij *Idool* zijn doorgebroken, serveren nadien in de Markthal verfrissende pop.

Op zondagmiddag 19 augustus trekt de Druivenstoet door het centrum van de gemeente met praalwagens, reuzen en jeugdgroepen. De lokale verenigingen proberen daarin elkaar de loef af te steken, want wie het origineelst het thema smaak in beeld brengt, wordt bekroond. Na afloop speelt de coverband **Cookies & Cream** met de 'Charel' van de **Magical Flying Thunderbirds** de pannen van het dak.

Daan en **Isolde Lasoen** staan op maandag 20 augustus op het podium. **Peter Van de Veire** en **Gerrit Kerremans** van Studio Brussel zijn de platenruiters van dienst.

Luc Caals, **Daisy Thys** en **Ro Burms** lachen in hun revue op dinsdagmiddag 21 augustus alle chagrijn weg. **Luc Steeno** blijft trouw aan het populaire, Vlaamse lied. Pas om 22.00 uur treedt **Will Tura** aan.

Op woensdagmiddag 22 augustus doorkruist de Druivenkoers de hele Druivenstreek. 's Avonds brengt **Bart Peeters** zijn *Slimmer dan de zanger* show, een grappige mix van folk, jazz en wereldmuziek. DJ **Sven Ornelis** animeert de nachtparty.

Natalia's gospelstem zal op donderdagavond 23 augustus de Markthal op zijn kop zetten en lounge freaks komen aan hun trekken tijdens het 'dance event' op vrijdag 24 augustus met **Sven Van Hees** en **DJ's Zohra** en **Praga Khan** versus **Glenn D Angel** (foto).

Rob Vanoudenhoven presenteert in de Koninginnenacht op zaterdag 25 augustus de missverkiezing. Pas in de late uurtjes weten we wie het gouden kroontje verdient en een jaar lang ambassadrice van de Vlaamse druif wordt. Inschrijven voor de missverkiezing kan nog tot 10 augustus.

LD

Druivenfeesten Overijse

Van vrijdag 17 tot zondag 26 augustus.

Op verschillende locaties in Overijse,
info 02-785 33 72

Organisatie: gemeentebestuur Overijse
www.druivenfeesten.be

Alle speelpleinen in de rand

Twee maanden zomervakantie; een zee van tijd voor de kinderen, maar ook voor de werkende ouders. Vaak een bron van kopzorgen, want hoe houd je je kinderen al die tijd bezig? In de rand is er gelukkig een goed uitgebouwde speelpleinwerking, waar je de kinderen met een gerust gemoed heel de dag naartoe kunt sturen.

ASSE

Kinderen van 2,5 tot 14 jaar kunnen de hele zomervakantie naar speelplein 't Mallepietje aan de Boekfos in Asse. Er is gratis busvervoer voorzien van Zellik naar Asse. Een speelpleindag duurt van 8.30 tot 17.00 u. Opvang is mogelijk vanaf 7.00 en tot 19.00 u. (in Zellik maar tot 18.00 u.) en wordt apart aangerekend. Voor het eerste kind betaal je 4 euro per dag, vanaf het tweede kind 3 euro. Ook kinderen met een beperking zijn welkom bij 't Mallepietje. Er zijn uitstapjes gepland naar het familiepark Aviflora, Planckendael en het kindertheater. Vooraf inschrijven is verplicht bij de vzw Jeugdwerking. Er is geen speelplein op 2 en 11 juli en op 15 augustus.

Meer info: kinderwerking@skynet.be, www.jeugdinasse.be, 02-452 31 83.

BEERSEL

De gemeente Beersel organiseert samen met Activak vzw tijdens de zomervakantie speelpleinen. Kinderen van 4 tot 12 jaar die in Beersel wonen of er schoollopen kunnen van 2 juli tot 31 augustus naar domein Bricout in Beersel. De speelpleinwerking loopt van 9.00 tot 16.00 u. en er is opvang voorzien vanaf 7.30 en tot 17.30 u. De kostprijs bij voorinschrijving bedraagt 5 euro per dag voor het eerste kind en 3,75 euro voor de volgende kinderen. Ouders kunnen voor opvang ook terecht in de Malleboot.

Meer info: 02-359 18 38.

DILBEEK

Kinderen van 3 tot 14 jaar kunnen in Dilbeek van 2 juli tot en met 31 augustus naar speelplein Begijnborre in de Bodegemstraat. Een speelpleindag duurt van 9.00 tot 16.00 u., er is opvang vanaf 7.00 en tot 18.00 u. Vervoer met de bus binnen Dilbeek is gratis. Voor het eerste kind betaal je 3 euro per dag, voor de volgende 2 euro. Kinderen van buiten de gemeente betalen 7 euro. Speelpleinpenningen moeten vooraf worden gekocht. Andersvalide kinderen zijn welkom, maar er moet tevoren contact worden opgenomen met de jeugddienst.

Meer info: 02-582 46 20, speelplein@dilbeek.be of www.jeugd.dilbeek.be.

DROGENBOS

Wie tussen 2,5 en 12 jaar oud is en in Drogenbos woont of er schoolloopt, kan tijdens de zomervakantie terecht op het speelplein 'De Krabbers' in de Franstalige basisschool aan de Grote Baan. Voor 13 tot 15-jarigen is er de Krab+-werking. De speelpleinwerking loopt van 4 juli tot 24 augustus. Een speelpleindag duurt van 9.00 tot 16.00 u. Er is opvang vanaf 7.30 en tot 17.30 u. De kostprijs bedraagt 5 euro met een 5- of 10-beurtenkaart.

Meer info: 02-333 85 14.

GRIMBERGEN

Van 9 tot 13 juli kunnen kinderen tussen 2,5 en 12 jaar die in Grimbergen wonen of er schoollopen zich nog inschrijven voor de Grimbergse speelpleinen in de lokalen van de Humbeekse gemeenteschool tijdens de maand augustus. De kinderen kunnen er terecht van 7.30 tot 18.00 u. Het speelplein kost 5 euro per dag, grote gezinnen en éénoudergezinnen betalen 4 euro. Een gratis bus brengt de kinderen naar het speelplein. Ook andersvalide kinderen zijn welkom.

Meer info: 02-260 12 69, els.mets@grimbergen.be.

HOEILAART

Kinderen van 2,5 tot 12 jaar zijn van 2 juli tot 17 augustus welkom op het Speelplein Boemering in Hoeilaart. De kleuters kunnen terecht in jeugdcentrum Koldam en dit tot 24 augustus. De 6- tot 12-jarigen kunnen zich tot 17 augustus uitleven in de nieuwe jeugdlokalen Joengele. Een speelpleindag begint om 9.00 en eindigt om 16.00 u. en er is opvang voorzien vanaf 7.30 en tot 18.00 u. Gezinnen die in Hoeilaart wonen betalen 4,5 euro per dag voor het eerste kind, 4 euro voor het tweede en 2 euro voor het derde. Voor kinderen die niet in de gemeente wonen maar er wel schoollopen, kost een speelpleindag respectievelijk 6,5 euro, 6 euro en 4 euro. Elke week wordt er gezwommen in het Begijntjesbad van Overijse en elke vrijdag zijn er ook uitstapjes voorzien.

Meer info: jeugddienst@hoeilaart.be, 02-657 98 38.

KRAAINEM

Kinderen van 3 tot 12 jaar zijn van 2 juli tot 17 augustus welkom op het speelplein 't Tolleke. De speelpleinwerking voor kleuters duurt een week langer en loopt door tot 24 augustus. Het speelplein wordt gehouden in de gemeentelijke basisschool van Kraainem en duurt van 9.00 tot 16.00 u. Er is opvang voorzien vanaf 8.00 en tot 18 uur. Voor kinderen uit Kraainem kost een speelpleindag 7 euro, kinderen van buiten de gemeente betalen 8 euro. Elke dinsdag wordt er gezwommen en er zijn uitstapjes

gepland naar het provinciaal domein van Kessel-Lo. Elke donderdag is er voor 13- en 14-jarigen tienerwerking die 10 euro per dag kost.

Meer info: 02-720 75 54, speelpleintolleke@hotmail.com.

LINKEBEEK

Kinderen van 3 tot 12 jaar kunnen de hele vakantie naar het vakantie-atelier in de Hoeve Holleken. Een speelpleindag kost 6 euro per dag voor wie in Linkebeek woont, 12 euro voor wie er niet woont. Per gezin betalen Linkebekenaars maximum 9 euro.

Meer info: 02-359 93 23, info@linkebeek.be.

MACHELEN

Kinderen van 2,5 tot 15 jaar kunnen van 2 tot en met 13 juli en van 30 juli tot en met 30 augustus naar het speelplein in de gemeentelijke basisschool van Diegem. De speelpleindag start om 8.00 en stopt om 17.00 u. Er is opvang vanaf 7.00 en tot 18.00 u. De kostprijs bedraagt 56 euro per dag voor kinderen die in Machelen wonen en 10 euro voor kinderen van buiten de gemeente. Vervoer met de bus is gratis. Ook andersvalide kinderen zijn welkom.

Meer info: 02-254 12 03, jill.lauwers@machelen.be.

MEISE

Kinderen van 2,5 jaar tot 12 jaar die in Meise wonen of er schoollopen kunnen de hele vakantie terecht op de speelpleinen De Spin aan De Biest. Er is opvang voorzien van 7.30 tot 17.45 u. Voor het eerste kind kost één dag 3,50 euro, voor het tweede 3 euro en voor de volgende 2,50 euro. Wie niet in Meise woont, betaalt respectievelijk 5, 4,5 en 3,5 euro. Er is ook opvang mogelijk voor andersvalide kinderen van 2 tot 13 juli en van 13 tot 24 augustus.

Meer info: 02-272 00 30.

OVERIJSE

Kinderen van 3 tot 15 jaar kunnen tijdens de zomervakantie van 2 juli tot en met 10 augustus ravotten op de gemeentelijke speelpleinen in Jeugdcentrum Solheide. Er wordt gespeeld van 9.00 tot 16.00 u., er is opvang vanaf 8.00 u. en tot 18.00 u. Er is gratis busvervoer voorzien voor wie in Overijse woont. Een speelpleindag kost 4,50 euro voor het eerste kind, 3,50 euro voor het tweede en 2,50 euro vanaf het derde. Voor kinderen van buiten de gemeente betaal je respectievelijk 6 euro, 5 euro en 4 euro. Ook kinderen en jongeren met een mentale of fysieke handicap kunnen zes weken lang terecht op het speelplein. Zij moeten wel vooraf worden ingeschreven.

Meer info: 0494-61 73 69 of www.speelplein-overijse.be.

SINT-GENESIUS-RODE

Kinderen van 3 tot 12 jaar kunnen van 9 juli tot 24 augustus voor kleuter- en jongerenvakanties terecht op het speelplein in de basisschool Wauterbos. Er is opvang voorzien vanaf 7.30 u. en tot 18.00 u. en een speelpleindag loopt van 9.00 tot 16.00 u. De prijs varieert naar gelang de week die je kiest.

Meer info: 02-397 99 99 of www.sintgenesiusrode-spelen.be.

SINT-PIETERS-LEEUEW

Kinderen van 2,5 tot 14 jaar mogen van 9 juli tot 31 augustus elke werkdag komen spelen op het speelplein De Leeuwjes. De Welpjes (2,5 tot 5 jaar) kunnen naar de gemeenteschool 't Populiertje, de Leeuwjes (6 tot 14 jaar) naar Centrum Zonnig Leven. Een speelpleindag begint om 9.00 en eindigt om 16.00 u. Er is opvang vanaf 7.00 u. en tot 18.00 u. Het speelplein kost 6 euro per dag voor een kind dat in de gemeente woont of schoolloopt. Kinderen van buiten de gemeente betalen 8 euro per dag. Er is gratis busvervoer voorzien. Ook andersvalide kin-

deren kunnen deelnemen aan het speelplein, maar voor hen moet er eerst contact worden opgenomen met de jeugd Dienst.

Meer info: 02-370 28 80, veerle.picke@sint-pieters-leeuw.be

TERVUREN

Kinderen van 2,5 tot 12 jaar die in Tervuren wonen of er schoollopen zijn welkom op speelplein Katapult in Nettenberg van 2 tot 13 juli en van 23 juli tot 31 augustus. Tieners van 13 tot 15 jaar kunnen naar tienerwerking Katamax van 2 tot 13 juli en van 20 tot 31 augustus in het jeugdatelier Kameleon. Ook andersvalide kinderen zijn welkom. Bij Katapult duurt een speelpleindag van 9.00 tot 16.15 u., bij Katamax stopt men een kwartiertje vroeger. Er is opvang voorzien vanaf 7.30 u. en na de speelpleindag tot 18.00 u. De kostprijs bedraagt 6 euro per dag of 25 euro per week.

Meer info: 02/769 20 83, jeugddienst@tervuren.be

VILVOORDE

Kinderen van 3 tot 15 jaar die in Vilvoorde wo-

nen of er schoollopen kunnen tijdens de zomervakantie op verschillende plaatsen in de stad terecht voor een speelplein. Het speelplein Drie Fonteynen ontvangt in het gelijknamige domein 3 tot 15-jarigen van 2 juli tot 31 augustus. De activiteiten beginnen om 9.00 en eindigen om 16.00 u., er is opvang vanaf 7.00 en tot 18.00 u. Op het speelplein Drie Fonteynen zijn ook andersvalide kinderen welkom en er is gratis busvervoer. 3 tot 12-jarigen kunnen van 2 juli tot 17 augustus ook terecht op het speelplein in de stedelijke basisschool van Houtem. Daar start de speelpleindag om 10.00 u. en eindigt om 16.00 u., er is opvang vanaf 8.00 u. en tot 18.00 u. Voor 13 tot 15-jarigen is er van 2 juli tot 17 augustus 'Teen Spirit Houtem' in het Houtemse jongerenlokaal van ATS, elke werkdag van 9 uur tot 16 uur. Kleuters van 3 tot 5 jaar kunnen van 2 juli tot 31 augustus ook naar het nieuwe speelplein Bonanza in de lokalen van de scouts in de Groenstraat. Een speelpleindag duurt van 9.00 tot 16.00 u., er is opvang vanaf 7.30 u. en tot 17.30 u. Een dag op de Vilvoordse speelpleinen kost 4 euro, een tienbeurtenkaart kost 35 euro.

Meer info: 02-255 46 92, birgid.decleyn@vilvoorde.be.

WEMMEL

Kinderen van 2,5 tot 14 jaar kunnen terecht bij Speelplein 35je van 9 juli tot 24 augustus in jeugdcentrum Villa 35 in Wemmel, Zijp 18b. Het speelplein duurt elke dag van 9.00 tot 17.00 u., er is opvang vanaf 8.00 u. en tot 18.00 u. Voor één dag betaal je 6 euro.

Meer info: speelplein35je@gmail.com, 0486-47 69 45 of 0473-57 40 62.

WEZEMBEEK-OPPEM

In Wezembeek-Oppem kunnen kinderen van 2,5 tot 12 jaar van 9 tot 20 juli naar speelplein De Pagadder in de gemeenteschool De Letterbijter en van 13 tot 24 augustus in jeugdhuis Merlijn. Een speelpleindag begint om 9.00 u. en eindigt om 16.30 u. Er is opvang vanaf 7.30 en tot 18.00 u. Een dag bij De Pagadder kost 6 euro per kind. Wie vooraf inschrijft, betaalt maar 5 euro.

Meer info: www.depagadder.be of 0478-29 84 49.

ZAVENTEM

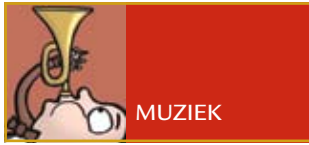
Kinderen van 3 tot 14 jaar kunnen zich tijdens de hele zomervakantie uitleven op de speelpleinen in Zaventem. Kleuters worden opgevangen aan de Schapenweg in Sterrebeek, kinderen van 7 tot 14 jaar kunnen terecht in de lokalen aan de Imbroekstraat in Zaventem. Een speelpleindag duurt van 9.00 tot 16.00 u. Er is gratis busvervoer en opvang voorzien vanaf 7.00 en tot 18.00 u. Wie niet in de gemeente woont, betaalt 7,5 euro per dag. Zaventemse gezinnen betalen 4 euro per dag voor het eerste kind, 2 euro voor het tweede en maximum 7,5 euro per gezin.

Meer info: 02-717 89 29 of jeugddienst@zaventem.be.

© PDS

AGENDA

Vrijdag 13 juli, 20.30
Concert Allan Taylor
 Organisatie: Nero's Muzikanten
 GC Felix Sohie,
 Gemeenteplein, Hoeilaart
 02-657 05 05

27, 28 en 29 juli
Leegheidfeesten
 met optredens van
 Rumpleslichkin, Milow,
 The Van Jets, Guy Swinnen e.a.
 't Kasteeltje, Overijse
 www.leegheidfeesten.com
MET DE STEUN VAN
DE VLAAMSE OVERHEID

Zaterdag 28 juli, vanaf 14.00
GYP-rockfestival met optredens
 van Ello en Pure Dust
 Terrein achter chirolokalen,
 Regimentsberg, Machelen
 0479-64 57 71

Zondag 29 juli, 17.00
Parkconcert van dixielandband
 The North Side Boys
 Gemeente Machelen en
 Cultuurraad
 Park kasteel Pellenberg,
 Vilvoordelaan 33, Machelen
 02-254 12 15

Maandag 20 augustus,
vanaf 14.00-23.00
HH festival
 met optredens van Pritt pop,
 Wanke cover band, ABN,
 Neon Electronics, Les Truttés e.a.
 (programma onder voorbehoud)
 Aan Sint Servaaskerk, Wemmel
 02-460 73 24 (GC de Zandloper)
MET DE STEUN VAN
DE VLAAMSE OVERHEID

Zaterdag 25 augustus
Villa's Garden Live
 (muziekfestival)
 In tuin van jeugdclub De Villa,
 Denayerstraat 78, Kraainem
 www.jcdevilla.be

Zondag 26 augustus, 17.00
Parkconcert van
 folkgroep KASTAAR
 Gemeente Machelen en
 Cultuurraad
 Park kasteel Pellenberg,
 Vilvoordelaan 33, Machelen
 02-254 12 15

Vlaanderen Feest !

Vlaanderen Feest!, de jaarlijkse 11-daagse als aanloop naar de Vlaamse feestdag op 11 juli, staat weer voor de deur. Lokale overheden en organisatoren werden opnieuw uitgenodigd om tussen 1 en 11 juli activiteiten te organiseren in het kader van het feest van de Vlaamse Gemeenschap. Een overzicht van het programma in de rand:

ASSE

Vrijdag 6 juli, vanaf 20.30 uur
op het marktplein
 Straatanimatie,
 gelegenheidstoespraak en
 optreden van Mira en
 David Roels & Groep
Zaterdag 7 juli, vanaf 10.00 uur
aan de Kiosk in Zellik
 Kioskconcert
 info 02-454 19 12
 (Mieke Joostens)

BEERSEL

Zaterdag 30 juni, vanaf 14.00 uur
aan het kasteel van Beersel
 Diverse animatie,
 guldensporenworp, optreden van
 Soulshine, Paul Michiels e.a.
 Info 02-359 17 31 (Frank Steens)

DILBEEK

Zaterdag 7 juli, vanaf 14.00 uur
in het park en op het gemeenteplein
 Vijverfestival (zie pag. 16)
 Info 0494-53 31 33
 (Reindert De Schrijver)

Woensdag 11 juli,
om 11.00 uur in CC Westrand
 Academische zitting met
 gastspreker en muzikale
 intermezzi
 Info 02-466 73 56
 (André Van Overberghe)

GRIMBERGEN

Zondag 1 juli, vanaf 14.00 uur
in de Kanaalstraat
 Ambachtenmarkt, Chinese
 Drakengroep en straattheater
 door Cirq'ulation
Maandag 2 juli, om 20.00 uur
in de Kanaalstraat
 Optreden van Eddy Wally
 Info 02-269 17 08
 (André Lombaerts)

Zondag 8 juli, vanaf 11.30 uur
 Oecumenische dienst met
 aansluitend aperitiefconcert
 in de kerk van Beigem
 (11.30 uur), feestzitting met
 gelegenheidstoespraken en
 optreden van Hans Habils in
 de gemeenteschool van Beigem
 (13.00 uur), familienamiddag
 met optreden van de Bob
 Boon Singers e.a. in de
 gemeenteschool van Beigem
 (15.00 uur)
 Info 02-263 03 43
 (Evi Van Humbeek)

HOEILAART

Zaterdag 30 juni, om 20.00 uur
in het Ruusbroecpark
 Meezingspektakel Hoeilaart Zingt
 Info 02-657 05 05
 (Beatrijs Dhont)

KRAAINEM

Zondag 1 juli, om 11.00 uur
in de tuin van GC de Lijsterbes
 Gelegenheidstoespraak, tuinfeest
 met barbecue, kindersanimatie
 en muziek
 Info 02-721 28 06
 (Hilde Weygaerts)

MACHELEN

Zondag 1 juli, vanaf 15.00 uur
in het gemeentepark
 Optreden van Lenny &
 De Wespen, Raymond van
 het Groenewoud e.a.
 Info 02-254 12 36
 (Christane Marcelis)

MEISE

7 en 8 juli, op diverse locaties
 Buurtfeesten met animatie
 Info 02-272 00 28
 (Monika Van Den Brande)

OVERIJSE

23 en 24 juni op het stationsplein
 Tropiscala met optredens,
 beachvolley en diverse animatie
 Info 02-687 59 59 (Ilya De Roey)

SINT-GENESIUS-RODE

Vrijdag 6 juli, 20.00 uur in GC
de Boesdaalhoeve
 Rode Zingt: volksfeest met
 samenzang
 Info 02-381 14 51
 (David Van de Cauter)

SINT-PIETERS-LEEUV

10de editie van de Rozendagen
 Info 02-371 22 62
 (Denis Deneulin)

TERVUREN

6, 7 en 8 juli, op het marktplein
 Muziekfestival Hee Tervuren
 (zie pag. 16)
 Info 02-769 20 70
 (Patrick Crabbé)

WEMMEL

Zondag 8 juli, vanaf 13.00 in
GC de Zandloper
 Wandel- en fietstocht, optreden
 van Loubistok en barbecue
 Info 02-460 68 93
 (Monique Froment)

WEZEMBEEK-OPPEM

Donderdag 5 juli, om 20.00 uur
in GC de Kam
 Gastspreker Brigitte Grouwels,
 uitreiking Gulden Spoor,
 muzikale intermezzi
Zaterdag 7 juli, om 18.00 uur
in GC de Kam
 Barbecue, optreden van Tantris
 en vuurwerk
 Info 0497-78 10 38
 (Ronald Cools)

ZAVENTEM

Zondag 8 juli, vanaf 20.00
in de Hippodroom
 Gelegenheidstoespraak, optreden
 van Johan Verminnen en vuurwerk
 Info 02-717 89 24
 (Eva Bruyninckx)

Met steun van de
 Vlaamse overheid
 www.vlaanderenfeest.be

TENTOON- STELLING

Tot 5 augustus, van donderdag t.e.m. zondag, 10.30-18.30

Overzicht van het werk

van Karel Maes

Museum Felix De Boeck,
Kuikenstraat 6, Drogenbos
02-377 57 22

Tot 31 augustus

De Schepping Doorgelicht

Nationale Plantentuin van België,
Kastele van Bouchout,
Nieuwelaan 38, Meise
02-260 09 70

Tot 15 januari 2008, zaterdag en zondag, 14.00-17.00

Hommage aan

Henry Van de Velde

Hof van Melijn,
Melijndreef 6, Tervuren
02-769 20 81

CURSUSSEN

Van 9 tot 13 juli, 10.00-16.00

Pottendraaien door Athena
Brabant vzw
Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

Van 10 tot 13 juli, 9.30-16.15

Houtsculptuur door Athena
Brabant vzw
Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

Van 25 t.e.m. 29 juli, 9.30-17.00

Assembleren met metaal

Kunst en creatie

Smeden

Bronsgieten

Zilvermeden met een touareg

Zilversmid

Museum Oudere technieken,
Guldendal 20, Grimbergen
02-454 54 01 (Arch'educ)

**Donderdag 9 augustus,
10.00-16.00**

Bloembladhameren

door Athena Brabant vzw
Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

**Van 20 tot 22 augustus,
10.00-16.00**

Batik door Athena Brabant vzw

Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

**Van 23 en 24 augustus,
10.00-16.00**

Textielkunst: Collages met Stof en

Papier door Athena Brabant vzw

Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

**Dinsdag 28 augustus,
10.00-16.00**

Speelse viltjuweeltjes voor jong

en oud door Athena Brabant vzw

Humbeeksesteenweg 184,
Grimbergen
02-460 44 92 (Ebba Schucht)

Dinsdag 28 augustus, 9.00

Initiatie tekenen en schilderen

CC Strombeek,
Gemeenteplein, Strombeek-Bever
02-263 03 43

WANDELINGEN

Van 1 juli t.e.m. 31 augustus

Planten op je bord

Nationale Plantentuin van België,
Nieuwelaan 38, Meise
02-260 09 70

4 en 18 juli en 1 en 22 augustus

Niets is groter dan een boom

Nationale Plantentuin van België,
Nieuwelaan 38, Meise
02-260 09 70

Zaterdag 7 juli, 19.00-21.00

School van Tervurenwandeling

Start aan Marktpllein, Tervuren
02-769 20 81

Zondag 8 juli, 14.00

Leopold II en de omgeving van

Groenendaal door NGZ en Inverde

Start aan parking Ganzepootvijver,
Duboislaan, Hoeilaart
02-358 32 93 (Dirk Raes)

Donderdag 12 juli, 19.00

De holle wegen en

Domein 3 Fontein

Start aan parking van de brasserie
3 Fontein

Zaterdag 14 juli, 19.00

Wandelen langs de oude

trambedding van Duisburg

Start aan Gemeenteplein, Vossem
02-769 20 81 (Toerisme Tervuren)

Zaterdag 21 juli, 19.00

21 juliwandeling

Start aan de olifant van het
Koninklijk Museum voor
Midden-Afrika, Tervuren
02-769 20 81 (Toerisme Tervuren)

Woensdag 25 juli, 14.00

Licht en kleuren

Start aan de St.Katharinakerk,
Duisburg (Tervuren)

Donderdag 2 augustus, 19.00

De Vilvoordse stadswallen

Start aan de Rooseveltlaan
(hoek Campionlei)

Zaterdag 4 augustus, 19.00-21.00

Kapboswandeling

Start aan het marktplein, Tervuren
02-769 20 81 (Toerisme Tervuren)

Donderdag 9 augustus, 19.00

Wandelen langs de Zenne

Start aan infopunt van Vilvoorde
Watersite, Tuchthuisstraat 2,
Vilvoorde

**Zaterdag 11 augustus,
19.00-21.00**

Moorsel, langs oude hoeven

en holle wegen
Start aan kerk van Moorsel
02-769 20 81 (Toerisme Tervuren)

Zondag 12 augustus, 14.00

Oogstwandeling door NGZ

en Inverde
Start aan parking
Ganzepootvijver,
Duboislaan, Hoeilaart
02-358 32 93 (Dirk Raes)

Zondag 12 augustus, 7.00-15.00

25ste Omloop van

de Druivenstreek door

De IJsetrappers Overijse
Start aan de Markthal,
Stationsplein, Overijse
02-687 42 94
(Jacqueline van der Horst)

Donderdag 16 augustus, 19.00

Van Peutie naar Floordambos

Start aan het wijkcentrum
Peutie (hoek Aarschotstraat en
Vijfhoekstraat)

**Zaterdag 18 augustus,
19.00-21.00**

In de voetsporen van

Stanley-wandeling

Start aan de olifant van het
Koninklijk Museum voor
Midden-Afrika, Tervuren
02-769 20 81 (Toerisme Tervuren)

VARIA

**Zaterdag 18 augustus,
vanaf 14.00**

Zeepkistenrace

Solleveld, Sint-Martens-Boedegem
Inschrijven via jubileumfeest@
hotmail.com of 0497-17 29 83

**Vrijdag 31 augustus t.e.m. zondag
2 september, vanaf 12.00**

10e Gordel-kampeerweekend

Kampeerclub Vakantiegenoegens
Sint-Genesius-Rode',
GC de Boesdaalhoeve en het
Gordeltrefpunt
Sint-Genesius-Rode
Boesdaalpark, Hoevestraat,
Sint-Genesius-Rode
02-381 14 51
(GC de Boesdaalhoeve)

Tot 31 augustus

Druivenzoektocht

Wandelzoektocht door Hoeilaart
met cryptische, denk-, zoek- en
fotovragen
02-657 05 05
(Dienst Toerisme en Cultuur)

Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de volgende agenda die de periode van 4 september 2007 tot 4 oktober 2007 bestrijkt, moeten ons de nodige informatie bezorgen voor 1 augustus a.s. U kunt uw gegevens faxen naar 02-767 57 86 of e-mailen naar randkrant@derand.be. U kunt uw informatie ook per brief sturen naar ons redactieadres: Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik/Overijse, met de vermelding RandUit Agenda. Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de gemeenschapscentra en de cultuurcentra in de rand. Om voor plaatsing in aanmerking te komen worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de rand. Het cursusaanbod wordt mee geselecteerd door Arch'educ, het vroegere Vormingplus Halle-Vilvoorde. Info: www.archeduc.be.

Denijs van Alsloot: Het feest aan de Diesdelle

België, Brussel en zijn rand in de 17de eeuw

Het Rubensiaanse model

Welke nationaliteit had Rubens? Hij werd geboren in Siegen, groeide op in Keulen en kwam als twintiger terecht in Antwerpen. Die stad werd de zijne, de thuisbasis voor zijn internationale carrière. Welke taal sprak Rubens? Hij sprak vele talen en kende als geleerd man ook Latijn. In welke taal dacht Rubens? Misschien dacht hij kameleontisch in de taal van zijn omgeving, Nederlands in Antwerpen, Italiaans in Rome, Frans in Parijs. Peter Paul Rubens (1577-1640), Duitser, Brabander, grootmeester van de Vlaamse barok, en dat allemaal in het rijk van de Spaanse Habsburgers, kan dus best gezien worden als een Europeaan. Belg was hij allerm minst, aangezien er in de zeventiende eeuw geen Belgen bestonden. En toch had hij tot Grootste Belg verkozen mogen worden: een meertalige Europeaan als dé gigant van dit land, het zou een voorbeeldig statement zijn geweest.

Zo Rubens, zo zijn land in zijn tijd – dobberend op de Europese golfbewegingen. Dat kan een conclusie zijn van de lectuur van *België in de 17de eeuw*, een tweedelige en zowel in het Frans als in het Nederlands uitgegeven prachttuitgave waarmee de Dexia-bank aan cultuur en mecenaat doet. België bestond nog niet in de 17de eeuw; vandaar de exactere ondertitel van het boek, *De Spaanse Nederlanden en het prinsbisdom Luik*. Die Spaanse of Zuidelijke Nederlanden omvatten behalve het hertogdom Brabant (dat bijna tot Breda reikte) en de graafschappen Vlaanderen, Henegouwen en Namen ook Artois (Noord-Frankrijk), Luxemburg (het huidige Groothertogdom inbegrepen) en een gedeelte van het huidige Limburg en Nederlands Limburg (tot een eind boven Venlo) – een geheel andere indeling dan die van het huidige België in taalgemeenschappen.

TEKST Brigitte Raskin | FOTO'S Dexia Bank

De zeventiende-eeuwse geschiedenis van die gebieden is zowel een stedelijk en regionaal als internationaal verhaal. Dat wordt in deze uitgave door vele Belgische en enkele buitenlandse historici verteld vanuit alle mogelijke invalshoeken, in het eerste deel vooral politiek en economisch, in het tweede deel vooral cultureel en sociologisch. Het is een waar genoegen in deze overvloedig geïllustreerde boeken te kijken en te lezen. En het is boeiend de grafieken en lijstjes – heerlijk hedendaagse ingrediënten van de geschiedschrijving – te bestuderen; zo kan je er bijvoorbeeld direct een idee van krijgen hoeveel mensen er in de 17de eeuw op het huidige Belgische grondgebied leefden: pakweg tussen 2 en 3 miljoen.

Ongelukseeuw

België in de 17de eeuw? Je moet inderdaad eerst bedenken dat dit de tijd van Rubens is om te beseffen dat het toen onmogelijk alleen kommer en kwel kan zijn geweest in de Zuidelijke of Spaanse Nederlanden. Daar speelde zich immers de zogenaamde ongelukseeuw af, dit in contrast met de Gouden Eeuw die de protestantse Noordelijke Nederlanden of Verenigde Provinciën beleefden nadat ze zich hadden vrijgevochten van het katholieke Spanje.

‘Tussen 1585 en 1715 moeten heel wat inwoners van de Spaanse Nederlanden en het prinsbisdom Luik hebben gedacht dat oorlog de regel en vrede een uitzondering was.’ Die zin luidt een overzicht in van de vele oorlogen (teveel om op te noemen) die het leven in de 17de eeuw zeer bemoeilijkten. Bovenaan verdiepte zich de breuklijn in de Nederlanden, onderaan verschoof – ten nadele van het toekomstige België – de grens met Frankrijk. Aan dat zuidelijke front blikkerden nota bene de wapens van zonnekoning Lodewijk XIV (1638-1715), die de Spaanse Nederlanden de doodsteek zou geven.

Of de slagvelden van de vele oorlogen al dan niet op Belgisch grondgebied lagen, maakte niet zoveel uit. Het ging er om dat Europa in een permanente staat-van-oorlog was. ‘Bij oorlogen raakte de hele bevolking betrokken, ook wie niet zelf aan de strijd deelnam’, was daarvan het gevolg. ‘Soldaten waren gevaarlijk, ongeacht of ze nu in een gevecht verwickeld waren of niet. In de periode vóór de bouw van de kazernes en de aanvoer van voedsel en materiaal langsheen een marsroute, gingen de legeraanvoerders ervan uit dat de bevolking – vriend of vijand – zou instaan voor onderdak voor soldaten en paarden en voor de nodige voedselvoorraden voor voorbijtrekkende, kamperende of belegerende troepen.’

De gruwelen van de oorlog. Met een detail uit dat schilderij van Rubens start dan ook deel 1 van de zeventiende-eeuwse vaderlandse geschiedenis, waarna die gruwelen

in woorden worden getekend. Maar zie, het imago van oorlogs- en ongelukseeuw wordt ook genuanceerd: de eerste helft van die eeuw, en in het bijzonder het tijdperk van de Spaanse aartshertogen Albrecht en Isabella (1598-1621), was vrediger dan de tweede helft; een plaats dicht bij een grens, front of slagveld bevond zich in een gevaarlijker situatie dan een centraal gelegen stad; het leven van de ene bevolkingsgroep was niet dat van de andere. ‘Soms is het ongeluk trouwens selectief’, wordt dan ook geopperd in antwoord op de vraag naar het ongeluksgehalte van de 17de eeuw. ‘Een gevierd kunstenaar zoals Pieter Paul Rubens, de gunsteling van koningen en kardinalen, leidde zeker een heel ander leven dan de eenvoudige, door soldatenbenden getergde plattelandsbewoner.’

Bruisend Brussel

Rijk of arm, stad of platteland, dat zijn twee van de indelingen die van groot belang waren in de 17de eeuw. En de belangrijkste steden waren de Brabantse: Antwerpen was de dynamische haven- en kunstestad, Brussel de bruisende hof- en hoofdstad van de Spaanse Nederlanden. In Brussel ‘verbleven ook steeds veel buitenlandse diplomaten die voor zichzelf en hun heren graag kunst en luxeproducten kochten en ook de leden van de ambtenarij, de plaatselijke burgerij en de gildebesturen deden een beroep op kunstenaars.’

Brussel was dus toen al Europees, én meertalig. *Les délices des Pays-Bas* (1697) beschrijft het taalgebruik in Brussel als volgt: *Le langage ordinaire est le flamand et le français; les personnes de qualité et beaucoup de marchands parlent aussi l’espagnol et l’italien.* In het openbare leven werd vooral in het Spaans van de vorsten, het Frans of ‘Bourgondisch’ van de hogere heren en het Nederlands van de gewone mensen gecommuniceerd, een bestuurlijke meertaligheid die geen noe-

menswaardige moeilijkheden met zich meebracht. ‘Wel was het “Bourgondisch” de officiële taal die door de vorst werd gebruikt in zijn contacten met steden en gewestelijke statenvergaderingen. Maar de gemeenten en gewesten bleven ieder in hun eigen taal antwoorden. Ook gebeurde de afhandeling van de dossiers in de Brusselse bestuursraden in de taal waarin de documenten waren opgesteld. De meeste dossiers waren uit Vlaanderen en Brabant afkomstig en werden dus in het Nederlands behandeld.’ En stel u voor: ook in de rechtspraak stelden zich in de 17de eeuw geen taalproblemen, heel anders dan in de 19de eeuw, waar de Franstaligheid van de rechtspraak een pijnpunt was in het jonge België én een actiepunt van de opkomende Vlaamse Beweging.

Dat de vanzelfsprekende meertaligheid en taalhoffelijkheid verloren gingen in aanloop tot 1830, was het resultaat van een (in de 17de eeuw startende) ontwikkeling die erop neer kwam dat het Frans zich kon verheffen en het Nederlands werd verwaarloosd in het toekomstige België. Frans werd in heel Europa dé cultuurtaal en daardoor meer dan ooit de lievelingstaal van het chique volk. Het Frans werd tegelijkertijd doelbewust gecultiveerd (verzorgd zeg maar, en ook gestandaardiseerd), iets waaraan de oprichting van de Académie française in 1635 niet vreemd was. Zo kon het Frans ‘een éénvormige bestuurstaal in het hele land ten behoeve van het ambtenarenkorps en van de intellectuele elite’ worden. Het Nederlands maakte zo’n evolutie niet mee, omdat de breuklijn tussen de Zuidelijke en de Noordelijke Nederlanden ook een kloof werd tussen het Brabants en het Hollands: ‘De godsdienstige en economische tegenstellingen tussen de opstandige en koningsgetrouwe gewesten sloten de ontwikkeling van een gemeenschappelijke cultuurtaal uit.’ Eigen schuld, dikke bult – en erger: een blijvende misgroeiing.

Rubens: De gruwelen van de oorlog

Jacques d'Arthois: *Gezicht op Hertoginnedal*

Groene oase

In de 17de eeuw bestond nog een groot verschil tussen de stad van de burgers en het platteland van de boeren, maar dat was minder het geval voor Brussel en zijn rand, meer bos- dan landbouwgebied. 'De Aartshertogen, die vaak in Tervuren in de warande van het koninklijk domein gingen jagen, gaven Wenzel Cobergher de opdracht om er de vervallen slotkapel, die sinds de Middeleeuwen aan Sint-Hubertus was gewijd, door een nieuw gebouw te vervangen (1616-1617)', luidt het onderschrift bij een recente foto van de kapel, die terecht de indruk wekt dat er sinds de 17de eeuw veel hetzelfde is gebleven in de rand, ook meer recreatiegebied dan platteland. Het Zoniënwoud behoorde inderdaad tot het kroondomein en moest geld opbrengen, door jacht- en visrechten en vele andere vergunningen. 'Zijn ligging in de nabijheid van de grootste stad van het land en de aanwezigheid van een dicht wegennet maakten er de exploitatievoorwaarden bijzonder gunstig', wordt ervan gezegd en is ook al weinig achterhaald.

Aan de andere kant van de rand waren de Aartshertogen net zo goed soms present, zoals is te zien op het levendige schilderij *Het feest aan de Diesdelle in aanwezigheid van Albrecht en Isabella* van Denijs van Alsloot. De Diesdelle, vandaag vooral bekend als tramhalte in Ukkel, was in de 17de eeuw een idyllisch dal, een groene oase (water, zand, groen), en je geraakt niet uitgekeken op het volksfeest in 1616 dat de schilder gedetailleerd in beeld brengt. Zo kan de hele rand eruit hebben gezien, getuige de *Figuratieve kaart van de Zennevallei* tussen Ruisbroek en Hombeek (al bijna Mechelen) 'met gezicht

op enkele buitenverblijven in de omgeving van de hoofdstad'. Want dát was kenmerkend voor de rand, de 'huizen en tuinen van plaisantie', waaraan een apart hoofdstukje wordt gewijd. Toen veel kasteeltjes, nu veel villaparken – de rand lijkt nooit ingrijpend veranderd.

Natuurlijk waren er ook in de rand mensen aan het werk, de hoptelers in het Pajottenland, de bierbrouwers langs de beken, de houthakkers in het Zoniënwoud, allen dorpsbewoners. 'Sommige, rond de kerk gecentreerde dorpen vertonen een vrij aaneengesloten structuur, maar bevinden zich geïsoleerd midden in de eindeloze velden, terwijl andere dicht bij elkaar zijn ingeplant, opeengepakt, genesteld haast in de holte van een vallei, rug aan rug tegen de helling van bergkruinen of in de bossen. Dorpen in de bosrijke gebieden vertonen vaak geen aaneengesloten structuur, maar zwermen uiteen in een veelheid van gehuchten en afgelegen plaatsen.' In de beschrijving van beide soorten dorpen is het uitzicht van de randgemeenten te herkennen, maar daarbij moet je wel de ogen sluiten en in je verbeelding de lintbebouwing wegdenken, een misgroeiing die van veel later dan de 17de eeuw dateert.

Het Rubensiaanse model – Europese grandeur van een meertalige seigneur – drong overigens in de loop van de 17de eeuw niet door tot in de dorpen. En toen de stad haar randgebied overstroemde, was het daarvoor te laat. De samenvatting van het taalgebruik in de Zuidelijke Nederlanden die in *België in de 17de eeuw* staat, is dan ook de beschrijving van een ver verleden: 'De grote meerderheid van de bevolking kende alleen de eigen streektaal. Op geen enkele manier

(in de kerk, op de lagere school, bij contacten met de administratie of het gerecht) werd zij gedwongen een andere taal aan te leren. Behalve het overheidspersoneel, waren ook zakenlui en intellectuelen meertalig, maar van een verspaansing of verfransing in de strikte zin van het woord was er nog geen sprake omdat de meertaligheid het gebruik van de eigen streektaal niet in gevaar bracht. In de Vlaamse gewesten was de verfransing nauwelijks groter dan elders in Europa. Belangrijker voor het taalgebruik in de Zuidelijke Nederlanden was de culturele kloof die toen tussen de Vlaamse gewesten en de Verenigde Provinciën tot ontwikkeling kwam.' □

Info

België in de 17de eeuw. De Spaanse Nederlanden en het prinsbisdom Luik, Band I: Politiek, Band II: Cultuur en Leefwereld, onder redactie van Paul Janssens. Uitgeverij Snoeck en Dexia, 296 en 446 blz., de twee boekdelen in een box, € 99.

Win een boek!

RandKrant heeft 3 exemplaren van het boek *België in de 17de eeuw. De Spaanse Nederlanden en het prinsbisdom Luik* gekregen om te verdelen onder zijn lezers. Wie ons vóór 15 juli een e-mail (randkrant@derand.be) of kaartje (RandKrant, Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik) stuurt met de vermelding 'België in de 17de eeuw' maakt kans tot de gelukkigen te behoren.

Ik moet niet meer naar het kerkhof van Evere. Ik mag niet meer naar het kerkhof van Evere. Hij lag er al een paar jaar over tijd, maar toen ik een tijdje geleden langs ging, lag de steen waarop ook mijn familienaam staat – de voornaam is die van mijn vader, Karel – helemaal onderaan een stapel slordig op elkaar gesmeten zerken. Ik herkende hem – Zijn steen – alleen aan die hardnekkige scheut van een esdoorn die onvermoeibaar en onverwijderbaar aan de zijkant van de zerk bleef opschieten, alle snoeiwerk ten spijt. De vergunning is verlopen. Zijn graf is niet meer. Ik ga niet meer naar het kerkhof van Evere.

TEKST Guido Fonteyn | FOTO Patrick De Spiegelaere

Het loeien van motoren

Mijn vader Karel werd in 1911 geboren op de hoek van de Lindestraat en de Haachtsesteenweg in Evere, waar toen een kleine hoeve stond, al lang afgebroken en nu vervangen door een lompe bank. Evere was in die tijden nog een landbouwparochie, waar de boeren rapen kweekten en diegenen die overschakelden op witloof als nieuwlichters werden aanzien. Sindsdien is de stad over Evere heen geraasd, maar ik heb er een gelukkige jeugd gehad. Mijn vader vertelde graag over de periode toen hij met zijn oudere broers en dat ene zusje in Zaventem woonde, waar zijn vader – mijn grootvader dus – Ons Huis uitbaatte, het lokaal van de katholieken. Ons Huis bestaat nog altijd, maar mijn grootvader heb ik nooit gekend. Hij is jong gestorven, en uit de schaarse verhalen die ik over hem en over de periode na zijn dood heb gehoord, blijkt dat het gezin het moeilijk heeft gehad, en vrij vaak van woonst is veranderd, telkens in die zone tussen stad en land, tussen Evere, Helmet en Zaventem, het vliegveld achterna en weer terug.

Dat Ons Huis in de onmiddellijke buurt van Het Volkshuis in Zaventem ligt, zal wel geen toeval zijn. Kerk en partij of katholieken en socialisten houden elkaar al decennia in

het oog, ook in Zaventem. De voorgevel van Ons Huis heeft teveel aluminium gekregen, maar binnen en in de achterzaal bleef iets hangen uit de jaren van mijn vader. Op die brede trappen heeft hij dus als jongetje gezeten, en in die achterzaal reed hij op zijn fietsje rond, zo had hij het mij verteld. Ik heb Ons Huis ook nog eens bezocht en daarna met een tevreden gevoel verlaten, maar ik kom er nooit meer terug.

Mijn vader was arbeider, maar tegelijk een man van de vooruitgang. Zijn grote idolen waren de vliegers van toen – men zei nog niet piloten – zoals een Jan Olieslagers die hij nog aan het werk heeft gezien. Pa had ook een diploma van automechanicus, en hij heeft mij ooit toevertrouwd dat hij zijn grote droom net niet kon waarmaken wegens familiale omstandigheden : als mechaniker mee de grote autosport in, wat nu het F1-circus wordt genoemd. Wij waren wel een van de eersten in onze buurt met een auto, een zelf omgebouwde Dkw die bij hellingen omhoog moest worden geduwd en ooit bij Scherpenheuvel definitief de geest heeft gegeven.

Mijn jeugd in Evere was overigens vervuld met geronk van motoren. Het vliegveld van Evere was intussen over Haren opgeschoven naar Zaventem, maar in loodsen op Evere

draaiden nog motoren proef, en dat hoorde de hele gemeente – want het dorp was al lang gemeente geworden. De schaars geworden witloofboeren hoorden het geloei ook en moeten geweten hebben dat hun tijd voorbij was. Met het vliegveld schoof ook de witloofteelt op in de richting van Zaventem, en nadien naar Haacht en nog verder. Mijn vader stoorde zich niet aan dat vliegtuiglawaai, mijn vrienden en ik ook niet. Dat hoorde bij de vooruitgang, en wij maakten daar op een bevoorrechte plaats deel van uit. Veel van mijn vrienden zijn dan ook piloot geworden, of mecaniciens, eentje bracht het zelfs tot stafchef bij de luchtmacht.

Tijdens de hele duur van mijn bedevaart naar Ons Huis bleven vliegtuigen opstijgen, zowat om de minuut, en ik wist dat ze straks – seconden later – over het kerkhof van Evere heen een sierlijke draai naar hun verschillende bestemmingen zouden maken. De doden onder hun zerken storen zich daar niet aan. Pa zal er spijt van hebben dat hij niet langer meer wordt betrokken bij dit geluid van de vooruitgang.

Ik moet niet meer naar het kerkhof van Evere. Ik mag niet meer naar het kerkhof van Evere. □

Juweeltjes in de lucht en langs de weg

De rand behoort tot de dichtst bebouwde gebieden van Vlaanderen, wat niet wegneemt dat hier nog aardig wat dier- en plantensoorten voorkomen. In deze elfdelige natuurreeks laten we per aflevering minstens enkele soorten de revue passeren, waarbij de soortkeuze is afgestemd op het seizoen. Er wordt ook vermeld waar de besproken soorten, mits een dosis geluk, te zien zijn. De natuur is immers geen etalage.

TEKST Herman Dierickx | FOTO'S Vildaphoto

Libellen (*dragonflies* in het Engels, of draakvliegen) horen tot de oudste, grootste en mooiste insectensoorten van Vlaanderen. Ze zijn volledig onschadelijk voor de mens, en ze maken zich nuttig omdat ze heel wat muggen en vliegen opeten in de buurt van water. Ze bestaan inmiddels reeds meer dan 300 miljoen jaar, wat wil zeggen dat ze onder andere de dinosaurïërs moeiteloos hebben overleefd, want die verdwenen zo'n 65 miljoen jaar geleden.

Lang maar ongevaarlijk

De grote familie van de libellen, waarvan een zeventigtal soorten voorkomen in België, valt uiteen in twee makkelijk van elkaar te onderscheiden groepen. De waterjuffers zijn frêle en tere beestjes die in grootte variëren tussen grofweg dertig en veertig millimeter. In

rust vouwen ze de vier gelijkvormige vleugels evenwijdig met het lange, smalle lichaam. De echte libellen zijn meestal een stuk steviger gebouwd en spreiden in rust de vier vleugels heel breed open waardoor je ziet dat het voorste en achterste paar verschillend zijn van vorm. Hun lichaamslengte varieert tussen veertig en vijftientig millimeter. Eén van de grootste libellensoorten, de blauwe glazenmaker, kun je met wat geluk ontmoeten op een wandeling in de buurt van waterpartijen. De blauwe glazenmaker plant zich voort in stilstaand water, en dat kan bijvoorbeeld ook een tuinvijver zijn. Belangrijk is dat er voldoende vegetatie in de buurt groeit, liefst in, maar eventueel ook vlak aan de rand van het water. Verder mogen er niet te veel vissen in de poel aanwezig zijn omdat die ofwel de larven van de glazenmaker opeten ofwel het water omwoelen waardoor het te troebel wordt voor zichtjagers.

De dieren verpoppen omstreeks half mei, en je kunt ze waarnemen tot eind november. Een blauwe glazenmaker, als volwassen insect dan, bereikt een gemiddelde leeftijd van een vijftal weken. Het leven onder water kan één tot twee jaar duren, afhankelijk van het tijdstip waarop het eitje gelegd is, en afhankelijk van de gemiddelde seizoenstemperatuur.

Je kunt het mannetje relatief gemakkelijk herkennen doordat het op het einde van het achterlijf een soort 'lantaarntje' draagt dat bestaat uit enkele helderblauwe vlekken, die je ook in de vlucht goed kunt zien. De rest van het lichaam bestaat uit een hele reeks kleinere blauwe vlekken op een donkere ondergrond. Het wijfje ziet er zowat hetzelfde uit, maar de blauwe vlekken zijn bij haar meer geelgroen gekleurd en het lantaarntje is iets minder duidelijk. Alleen al door hun lengte zien ze er gevaarlijk uit, maar wees niet bang dat ze je aanvallen of steken. De beestjes hebben immers zachte monddelen waarmee ze absoluut niet in staat zijn je te bijten. De blauwe glazenmaker is nogal nieuwsgierig van aard en komt dus tot in je buurt gevlogen, maar blijft vervolgens wijselijk op een minimum afstand verwijderd.

Alle libellensoorten zijn uitstekende piloten die ook achteruit en zijwaarts kunnen vliegen, ter plaatse blijven hangen, haakvormige bochten maken, enzovoort. Ze hebben dus wel wat voordelen tegenover eventuele belagers, en in feite is alleen de boomvalk een geduchte vijand. Die luchtacrobaat slaagt er in libellensoorten te vangen in de vlucht, en ze ook nog eens al vliegend op te eten.

Met de *Veldgids Libellen* van de Uitgeverij KNNV (ISBN 90-5011-101-7) kun je alle Vlaamse libellensoorten herkennen en benoemen.

© Yves Adams

Vrouwte van de blauwe glazenmaker

© Ludo Goossens

Zeldzaam, maar niet aaibaar

Er zijn zo van die plantensoorten die slechts op weinig plaatsen in Vlaanderen groeien, maar toch ook in de rand voorkomen. Dat is onder meer het geval met de graslathyrus, een vlinderbloemige met kleine roze, alleenstaande bloempjes op lange stengels. De naam is afgeleid van de bladvorm, die doet denken aan die van een of andere grassoort. Meestal groeit graslathyrus spaarzaam op relatief arme bodems, veelal in wegbermen die niet veel gemaaid worden. Dat is onder meer het geval langs de Ring rond Brussel waar hij nu massaal staat te pronken op de grens tussen Meise en Grimbergen.

Door de weinige en kleine bloemen, en door het niet echt decoratieve blad, ontsnapt de plant gemakkelijk aan de aandacht en is het een niet zo aaibare soort. Als je ze ziet zou een eerste reactie kunnen zijn van: 'Is het maar dat?'

Op de Rode Lijst staat de plant gecatalogeerd als 'Zeldzaam', wat wil zeggen dat hij inderdaad erg weinig te vinden is. Een Rode Lijst vermeldt alle soorten die op een of andere manier bedreigd zijn en duidt aan dat we best maatregelen nemen om een betere bescherming te voorzien waar mogelijk. De groeiplaats langs de Ring is niet bedreigd en de verwachting is dan ook dat de graslathyrus daar nog een lange tijd kan gedijen. Onlangs is hij nog opgedoken in een klein natuurgebied in Grimbergen, maar dat is een relatief verstoringgevoelige biotoop en men verwacht dat de soort het er niet zo lang zal uitzingen. Hoe ze daar terechtgekomen is, lijkt op het eerste zicht een raadsel, wat het beste bewijs is dat 'natuur' onvoorspelbaar kan zijn.

Omdat de bloemen van graslathyrus zo klein zijn, komen er niet zoveel insecten op

af om nectar of stuifmeel te zoeken. Meestal gaat het om kleine hommelse soorten met een middellange tong, die niet te zwaar wegen zodat de bloem hun gewicht kan dragen. De bevruchte bloemen laten hun zaaddoosjes met vele tegelijk openspringen, en dan vliegen de zaden kwistig in het rond. Ze wegen echter te zwaar om zich ver door het lucht-ruim te verplaatsen zodat de plant het niet gemakkelijk heeft zich verder uit te breiden dan de oorspronkelijke standplaats.

Kustvogel wordt akkervogel

Het hele jaar door kun je op de velden in de rand Kieviten spotten. In juli zie je ze meestal met veel tegelijk door de lucht klieven, want de jongen zijn nu min of meer volwassen en ze vliegen mee met de ouders waarvan ze nog wat levenslessen meekrijgen vooraleer ze op eigen poten moeten staan. Weinig akkervo-

Voor een echt tête-à-tête met de Kievit is een verrekijker nodig

gels zijn zo gemakkelijk te herkennen als deze zwart-witte vogel met zijn sierlijke kuif. Bij ons gaat het inderdaad om een akkervogel, maar oorspronkelijk was het een kustvogel die vele decennia geleden naar het binnenland trok. Daar voelt hij zich op zijn best als malse graslanden en akkers elkaar afwisselen want daar kan hij zowel voedsel zoeken als nestelen. De Kievit voedt zich vooral met kleine ongewervelden als insectenlarven, slakjes, wormen, en dergelijke en daarvan vindt hij er het meest op matig bemeste, natuurlijke graslanden. Op onder meer graan-akkers legt het wijfje een viertal eieren en als

de jongen tevoorschijn komen, beginnen die onmiddellijk in het rond te scharrelen, streng bewaakt door de ouders. De Kievit levert hiermee een sprekend voorbeeld van nestvliedende jongen, in tegenstelling tot de meeste van onze andere inheemse vogelsoorten waarvan de nieuwgeborenen lang in het nest blijven.

Op hooilanden die vroeg worden gemaaid, vinden veel jonge vogels de dood omdat ze de scherpe messen van de machines niet tijdig kunnen ontwijken. Dat gebeurt soms ook met de nesten in graslanden, maar tegenwoordig kunnen landbouwers met een hart voor natuur beheerovereenkomsten afsluiten met de overheid waardoor ze een premie krijgen als ze de nesten sparen. Dat gebeurt door een metalen nestbeschermmer over de eieren te plaatsen zodat de boer er omheen kan maaien.

Als onze winters streng zijn, trekt de Kievit naar het zuiden, maar tegenwoordig gebeurt dat uiteraard steeds minder frequent. Buiten het broedseizoen kunnen ze samenscholen in grote groepen van enkele honderden exemplaren die graag op de lege akkers vertoeven. Bij niet te lage temperaturen vinden ze toch nog voldoende voedsel om deze minder aangename periode door te komen.

Er zijn weinig randgemeenten waar je deze vogel niet ziet opduiken. Als je er op uittrekt, en dan vooral naar landelijk gebied, heb je heel veel kans de Kievit te zien. Maar het gaat al bij al toch om een vrij schuwe vogel die al opvliegt als je nog vele tientallen meter van hem verwijderd bent. Als je zin hebt in een echt tête-à-tête zal dat met behulp van een verrekijker moeten gebeuren. Wie geïnteresseerd is in de natuur heeft dat onmisbaar instrument uiteraard altijd om zijn nek hangen als hij/zij erop uittrekt. ■

RESTAURANDT

Vlag en wimpel voor *De Voile Rouge*

Op een boogscheut van de Plantentuin in Meise ligt *De Voile Rouge*, een leuke brasserie. Twee jaar geleden namen Jean-Marc De Busscher en Stéphane Verhoeven de zaak over. Beide heren kennen elkaar al 30 jaar en kunnen bogen op een lange loopbaan in de horeca. De ligging van *De Voile Rouge* maar ook hun gedeelde passie voor de zeilsport zetten beiden er toe aan de handen in elkaar te slaan en de zaak over te nemen.

TEKST Veronique Verlinden | FOTO'S Filip Claessens

De naam van het restaurant is alvast niet gestolen. Een grote maquette van een boot met rood zeil pronkt aan de ingang. Maar om de meest opmerkelijke artefacten te bewonderen, moet je naar omhoog kijken: aan het plafond hangen enkele prachtig glimmende roeiboten, zo weggehaald uit de rivieren rond Oxford en Cambridge. Je vraagt je verbaasd af hoe ze die hier binnen hebben gekregen: een huzarenstukje.

Drie talen

Ondanks de Franse naam van het restaurant, worden we in vlekkeloos Nederlands aangesproken. Volgens Timothy Margodt, sinds enkele maanden ober in het restaurant, staan de eigenaars erop dat de bediening in drie talen gebeurt. 'Enkele maanden geleden zijn we met een nieuwe ploeg gestart die meertalig is. De bewoners van de rand zijn ons belangrijkste publiek dus moeten we hen in hun eigen taal te woord kunnen staan. Daarom besloten de eigenaars om enkele veranderingen door te voeren. De vorige ploeg kwam grotendeels uit Brussel en zij begrepen niet dat mensen graag in hun eigen taal worden aangesproken.'

Gul met vis

In de keuken staat Theo Grammaticos, een Belg met Griekse roots. 'Hij werkt voornamelijk met seizoensgebonden producten

die op en top vers zijn. Zijn specialiteit is vis', vertelt Timothy verder. 'Bovendien probeert hij room en andere vetstoffen zoveel mogelijk te mijden. Bij ons kun je terecht voor een gezonde keuken.' Er staan inderdaad allerlei visgerechten op de kaart, maar ook de fervente carnivoor zal niet teleurgesteld zijn. Als voorgerecht kiezen we 'Gerookte zalm met roerei en Toast' (€14,5). De zalm is zacht en overheerlijk. Als tegenwicht kiezen we als volgende gerecht een rundsteak met peper-

'De bewoners van de rand zijn ons belangrijkste publiek, dus moeten we hen in hun eigen taal te woord kunnen staan.'

saus (€16 + €3 voor de saus). We krijgen een perfect gebakken steak op ons bord, de saus is ok en de frietjes zijn met de hand gesneden. Aan mijn linkerkant verschijnt de specialiteit van het huis: de salade 'De Voile Rouge', een slaatje van gerookte zalm en heilbot, scampi en grijze garnalen (€17). Dezelfde lekkere zalm wordt smakelijk verorberd. De kok is alvast zeer gul met de vis. Het is bijna zoeken naar de sla en andere groentjes. Aan de overkant verschijnt een cheeseburger, de

vreemde eend in de bijt. Mijn tafelgenote zet er gulzig haar tanden in en knikt tevreden. Een kleine tip: op de kaart staat een dubbele cheeseburger (€12), maar zij heeft genoeg met één stuk vlees tussen de broodjes. Geen probleem, want desgevraagd verschijnt voor haar neus een nog altijd rijkelijke portie waarvoor slechts € 8 wordt aangerekend. De enkelvoudige cheeseburger staat ook bij de kindergerechten.

Verleidelijk klein

De dessertkaart zorgt voor een verrassing, want van elk nagerecht zijn er twee porties mogelijk: een normale of een kleine portie. 'Veel mensen twifelen na het hoofdgerecht of ze nog wel zin hebben in een dessert. Door hen ook een kleinere portie aan te bieden, proberen we hen er toe aan te zetten om toch met iets zoets af te sluiten. Daarbij denken we in eerste plaats aan de vrouwen.' En het opzet is geslaagd. We aarzelen even, maar kiezen voor een kleine sorbet. Voor onze neus verschijnt een coupe met twee in plaats van drie bollen. Calorieën genoeg dus om ons toch nog even schuldig te voelen, maar dan is het natuurlijk al te laat. En ach, de sorbet is overheerlijk... □

Info

De Voile Rouge,
Nieuwelaan 26,
1860 Meise, 02-268 81 91
www.devoilerouge.be
Alle dagen open

Rechtzetting

In de rubriek RestauranDt in RandKrant nr. 6, jrg. 11 is een fout geslopen in de openingsuren. *Eat & Geniet* in Groot-Bijgaarden is alleen op maandag gesloten. Zondagmiddag is het restaurant open.

De renaissance van een park

Begin juni werd de gerestaureerde Franse tuin van het Park Drie Fonteinen in Vilvoorde plechtig geopend. In de komende jaren zal ook de rest van het park systematisch worden gerestaureerd en zullen de historische elementen in ere worden hersteld.

TEKST Paul Geerts | FOTO'S Stad Vilvoorde

Het 50 ha grote domein Drie Fonteinen is een vroeger kasteeldomein, eigenlijk een samenvoeging van drie domeinen, Fontigny, Château de l'Ecluse en Drie Fonteinen. Het is sinds vijftig jaar eigendom van de stad Vilvoorde en is sinds 1976 een beschermd landschap. Door een gebrek aan onderhoud was het druk bezochte park de laatste jaren sterk verwaarloosd.

Het domein is nu in erfpacht gegeven aan het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) van de Vlaamse Gemeenschap. Het ANB zorgt voor belangrijke investeringen waardoor het park in de komende jaren helemaal kan worden gerestaureerd. De stad financiert wel de jaarlijkse onderhoudskosten op basis van een meerjarig beheersplan, opgesteld door het ANB.

Engels park

Het historische belang van dit domein ligt vooral in het feit dat het één van de eerste parken in ons land was dat op het einde van de 18de eeuw werd aangelegd in de toen modieuze pittoreske landschapsstijl. Dat gebeurde door de bankier Jozef Walckiers de Gammérage wiens neef, hofbankier Walckiers de Tronchiennes, een belangrijke rol speelde bij de aanleg van het huidige koninklijke park in Laken door de toenmalige gouverneurs-

generaal van de Oostenrijkse Nederlanden. Die landschappelijke aanleg is nog duidelijk te zien, bijvoorbeeld in de 'vallei', een glooiend grasveld met mooie boomgroepen van o.m. linde, esdoorn en plataan. Aan de rand van het domein, in de omgeving van het viaduct op de Ring rond Brussel, ligt een kanaalvijver met een aanlegsteigertje voor boten, en een kunstmatige grot uit zandsteen. Dit soort pittoreske 'follie' is typisch voor tuinen uit die periode.

Een ander restant van de vroegere tuin is de lange dreef van rode beuken en een dubbele rij paardenkastanjes die uitgeeft op de gebouwen van VTM en daar bruusk stopt met op het einde twee enorme siervazen. Drie Fonteinen herbergt trouwens heel wat prachtige en door hun afmetingen, vorm of zeldzaamheid merkwaaardige bomen, zoals lindes, rode en groene beuken, esdoorns, eiken, platanen, kastanjes, populieren, cedrella's...

Het domein bevat verder enkele historische gebouwen zoals de oranjerie (nu omgebouwd tot brasserie), het majestueuze ruitcomplex (in gebruik voor socio-culturele activiteiten), de Neerhoeve met stallingen en een oude schandpaal, twee bouwvallige jachtwachterspaviljoenen in neo-Louis xv-stijl, en de pittoreske Lendrikkapel die in 1937

door toenmalig eigenaar Daniël Campion in N-O-Heembeek steen per steen werd afgebroken en overgebracht naar het domein.

Langs het wandelpad dat naast de 'vallei' loopt, doen een oude taxushaag en restanten van een muur vermoeden dat hier ooit een moestuin moet hebben gelegen. 'Het is niet de bedoeling om er opnieuw een moestuin aan te leggen', zegt Marcel Vossen van de buitendienst Vlaams-Brabant van het ANB die verantwoordelijk is voor de restauratie. 'Er komt een hoogstamboomgaard, maar we zullen wel proberen om de historische elementen die herinneren aan de moestuin te bewaren.'

Franse tuin

Een ander pronkstuk van het park is de Franse tuin voor de orangerie, die nu, na jaren verwaarlozing, in al zijn glorie is hersteld. Het is een formele, neo-klassieke parterretuin die op het einde van de 19de eeuw werd aangelegd door de toenmalige eigenaars Orban-Van Volxem.

De tuin bestaat uit geometrische grasperken met broderies van buxushaagjes en begonia's, in kegelvorm gesnoeide taxussen, twee standbeelden die de godin van de overvloed moeten verbeelden en in het centrum een ronde vijver. De tuin wordt aan één kant begrensd door een halfronde balustrade versierd met standbeelden. De steile helling aan de andere kant vormt een soort amfitheater met opeenvolgende rijen hagen van haagbeuk en leilinden, met daartussen rododendrons. De monumentale trap naar het ruitcomplex wordt onderbroken door twee achthoekige terrasjes en eindigt bij een rond terras met een hoge taxushaag met een antiek godenbeeld. □

Strepen in het bos

Ter gelegenheid van de tiende verjaardag van vzw 'de Rand' maakte luchtfotograaf Karel Tomeï zo'n 1500 luchtfoto's van de rand. Daaruit werd een selectie gemaakt voor het fotoboek *Rand in Zicht*. We kiezen voortaan elke maand een foto uit dat boek. Onze medewerker Paul Geerts geeft daar details bij die de camera niet kan vertellen.

TEKST Paul Geerts | FOTO Karel Tomeï

Op bijna alle luchtfoto's van Tervuren en Hoeilaart is het Zoniënwoud alomtegenwoordig. Dat kan ook moeilijk anders, een groot deel van die gemeenten wordt ingenomen door dat bos dat hen als een buffer afschermt van de grootstad.

Met meer dan 4.300 ha is het Zoniënwoud het grootste stads(rand)bos van België. Het is ook het mooiste en oudste beukenbos van ons land, en misschien wel het mooiste van heel Europa. Dat dit zo is, hebben we te dan-

© vzw 'de Rand'

ken aan het Oostenrijkse bewind dat op het einde van de 18de eeuw begon met het massaal aanplanten van deze bomen.

Aderlatingen

In 1830, toen België onafhankelijk werd, was het bos nog ruim 12.000 ha groot. Maar in de eerste jaren na de onafhankelijkheid zag de Generale Maatschappij van België, die toen eigenaar was van het bos, zich verplicht om grote delen ervan te verkopen; 60 % van het bos kwam in handen van privé-eigenaars die hun percelen ontbosten. Ook nam

de Maatschappij het initiatief voor de aanleg van de weg van Waterloo naar Mechelen die het bos in zijn volle lengte doorkruist. In de jaren zestig van de vorige eeuw werd die weg verbreed en later geïntegreerd in de ring rond Brussel. In dezelfde periode werd de oude Waversesteenweg omgevormd in een snelweg, de E411 Brussel-Namen-Luxemburg. Met als gevolg dat het bos in vier ongelijke delen werd gehakt, met in het centrum, waar die autowegen elkaar kruisen, het bij automobilisten beruchte Leonardkruispunt.

Win een boek!

Stuur ons vóór 10 juli een e-mail (randkrant@derand.be) of kaartje (RandKrant, Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik) met de mededeling 'Rand in Zicht' en maak kans op een exemplaar van het boek *Rand in Zicht*. We geven er opnieuw vijf weg!

Gezien vanuit de helikopter leveren die strepen door het bos, en de verkeerswisselaars waar ze elkaar en andere wegen kruisen, best indrukwekkende beelden op. Maar voor het bos zijn het bijna letterlijk aderlatingen geweest die nog dagelijks hun tol eisen.

Andere strepen in het bos zijn de paardenrenbanen van Bosvoorde en Groenendaal. In totaal werd daarvoor meer dan 80 ha bos opgeofferd. Intussen is de renbaan van Groenendaal eigendom geworden van het Vlaamse Gewest, en wellicht zal het terrein (gedeeltelijk) worden herbebost. Wat er met de indrukwekkende tribune en de pittoreske koninklijke loge zal gebeuren, is nog niet duidelijk.

Openluchtmuseum

Aan de rand van het bos, aan de kant van Tervuren en Jezus-Eik, waar het Geografisch Arboretum van Tervuren en het domein van Ravenstein met de Royal Golf Club van België liggen, lopen een aantal merkwaardige strepen door het bos. Lange paarse lijnen die elkaar kruisen en samen een vreemd patroon vormen. Vlak bij het kasteel van Ravenstein, nu het clubhuis van de golfclub, vormen ze zelfs een halfgesloten x. Die figuur is alleen vanuit de lucht te zien, en ook de strepen die door het bos lopen, waren me nooit eerder opgevallen. Blijkt dat het om de Kapucijndreef, de Droge Vijverdreef, de Hertedreef, de Kwekerijweg en de Reeweg gaat, dreeven van rode beuk die het Geografisch Arboretum in alle richtingen doorkruisen.

Het arboretum ontstond op initiatief van koning Leopold II. Hij had aan de rand van het Zoniënwoud in de loop der jaren een kleine 400 hectaren grond opgekocht. In het begin van de 20ste eeuw werd besloten om in een deel daarvan een arboretum aan te leggen. Bedoeling was om op kleine schaal de belangrijkste bostypen uit de streken met een gematigd klimaat in Canada, de Verenigde Staten, Europa en Azië samen te brengen. In zekere zin is het arboretum van Tervuren een levend openluchtmuseum voor de biodiversiteit van de gematigde klimaatzones van onze planeet. Omdat voor elke geografische streek steeds een groot aantal bomen zijn aangeplant in plaats van één exemplaar per soort, oogt het domein heel natuurlijk en heeft een wandeling door de verzameling veel weg van een excursie doorheen de bossen van het noordelijk halfrond. □

Leren omgaan met verschillen

De Thaise Duangrat Siraleuttrakool kwam voor het eerst op vriendenbezoek in België in 1995. Ze studeerde op dat moment nog in Bangkok. De ontmoeting met Luc, een neef van een van haar vrienden, beviel haar zo goed dat ze drie jaar later met hem trouwde. Ondertussen woont het koppel in Drogenbos samen met hun zontje Lucas die 2,5 jaar is.

TEKST Ines Minten | FOTO Filip Claessens

In Bangkok studeerde Duangrat eerst politieke wetenschappen en daarna geschiedenis van Thailand. Tegelijk leidde ze al eens buitenlandse toeristen rond in haar stad, en zo ontmoette ze haar Belgische vrienden. 'Ze kwamen geregeld op vakantie in Thailand en we schoten al snel bijzonder goed met elkaar op. Daarom nodigden ze me uit om ook eens te komen kennismaken met hun land.'

De drie volgende jaren onderhield Duangrat een langeafstandsrelatie met Luc. 'We schreven en belden veel met elkaar, maar eigenlijk hebben we mekaar pas echt leren kennen na ons huwelijk. Gelukkig was de eerste indruk voor beiden de juiste. 'Het huwelijk is een goede zaak', vindt ze. 'Als je een goede echtgenoot hebt, is er altijd iemand bij wie je terecht kunt en die je kunt vertrouwen.' Toch heeft ze er een nuchtere kijk op. 'Zet twee mensen samen en ze verschillen van elkaar. Kom je uit verschillende culturen, dan zijn die verschillen nog veel groter. In het begin maakten wij soms ruzie over zaken die berustten op misverstanden; we hadden het gewoon over totaal andere dingen! Daar moet je mee leren omgaan.' Ook humor blijkt verre van universeel. 'Luc vertelt al eens een grapje waar ik niets van begrijp. Omgekeerd is het net hetzelfde. Ik zeg soms iets dat ik hilarisch vind en dan kijkt hij me vreemd aan. Een grap is duidelijk niet voor iedereen een grap.'

Wennen aan het weer

Aan het onstandvastig Belgisch weer is de Thaise maar moeilijk gewend geraakt. 'Vooral de wisselvalligheid heeft me verrast. In Thailand steek je 's ochtends je hoofd uit het raam en je weet wat de dag zal brengen. Hier kan een dag zonnig beginnen en halfweg volledig omslaan. Ik ben in de winter verhuisd en kreeg meteen de kou en het donker over me heen. Zo heb ik meteen ontdekt wat een

winterdepressie is. Ik lag nachten lang wakker en voelde me constant slecht en gefrustreerd. Tot ik erachter kwam dat een vriendin van me precies hetzelfde had. Samen hebben we het mysterie ontrafeld', lacht Duangrat.

Gegratineerd witloof

Duangrat is tot nu toe drie keer bij haar ouders op bezoek geweest. 'Voor de rest bellen we veel. Daardoor mis je elkaar niet zo erg als je zou verwachten', vindt ze. 'Ik voel me prima thuis in Drogenbos. Het ergst mis ik het Thaise eten. Je hebt hier wel Thaise supermarkten, maar sommige ingrediënten smaken niet meer even lekker door de lange afstand die ze hebben afgelegd.' Toch kookt ze vaak Thais thuis. 'Thais-Chinees', verduidelijkt ze. Haar ouders horen in Thailand tot de Chinese minderheid. Haar voorliefde voor de keuken uit haar vaderland staat smullen van Belgische gerechten echter niet in de weg. 'Ik hou van gegratineerd witloof,

'Een grap is duidelijk niet voor iedereen een grap'

karbonade, gehaktballen en waterzooi. En ik maak zelf soms echte Vlaamse vlaaien. Die hebben al voor enkele extra kilo's gezorgd', bekent ze lachend.

Drie talen

Lucas is in september oud genoeg om naar school te gaan. 'We sturen hem naar een Nederlandstalige kleuterschool', vertelt Duangrat. 'We willen hem drietalig opvoeden. Mijn man is tweetalig Frans en Nederlands en spreekt Frans met onze zoon. Bij zijn grootmoeder en op school leert Lucas Nederlands, en ik spreek Thai met hem. Ik vind het belangrijk dat hij alle talen van de familie kent. We zullen zien hoe het loopt, maar ze zeggen

Gérer la diversité

A Bangkok, Duangrat Siraleuttrakool fit la connaissance de quelques jeunes Flamands. Le courant passait entre eux, à tel point que l'étudiante thaïlandaise fut invitée en Belgique. Elle y rencontra Luc, le cousin de l'un de ses nouveaux amis. Ce fit le coup de foudre, suivi d'un mariage trois ans après. Mais ce n'est qu'après le mariage qu'ils ont vraiment appris à se connaître. 'Mettez deux individus ensemble et vous avez deux êtres différents. Si on est issu de différentes cultures, ces différences sont encore plus marquantes. Au début, on se disputait parfois sur des choses qui étaient liées à de simples malentendus; on parlait tout simplement d'autre chose ! C'est ce qu'il faut apprendre à gérer'. Le couple habite aujourd'hui à Drogenbos et a un fils de 2,5 ans, Lucas, qui est élevé en trois langues (français, néerlandais et thaï).

toch dat meertaligheid geen probleem is als je er maar jong genoeg mee begint.' Duangrat zelf spreekt Thai, Engels en Frans. 'Dit jaar ben ik met Nederlandse les begonnen. Moeilijk vind ik het niet echt, alleen de uitspraak is soms lastig. Het valt wel op dat mijn geheugen nu een tikje trager werkt dan toen ik nog studeerde. Ik moet nu veel sneller herhalen dan vroeger.' □

